

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра банківської справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Управління якістю депозитного портфелю банку

Студента 2 курсу бм групи
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
спеціалізація «Управління банківським
бізнесом»

Побережної Тетяни
Олександрівни

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

Недеря Людмила
Володимирівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук,
доцент

Шульга Наталія
Петрівна

Київ – 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет **фінансів та обліку** Кафедра **банківської справи**
Спеціальність, **«Фінанси, банківська справа та страхування»**
Спеціалізація **Управління банківським бізнесом**

Затверджую

Зав. кафедри _____

«_____» _____ 2021 _____ р.

**Завдання
на випускний кваліфікаційний проект (роботу) студентів**

Побережної Тетяни Олександрівни

1. Тема випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

Управління якістю депозитного портфелю банку

Затверджена наказом ректора від «04» листопада 2020 р. № 3286

2. Строк здачі студентом закінченого проекту (роботи) 19.11.2021 року

3. Цільова установка та вихідні дані до проекту (роботи)

Мета проекту (роботи) Дослідження теоретичних засад і практичних аспектів управління якістю депозитного портфелю банку та розробка рекомендацій щодо його удосконалення

Об'єкт дослідження Діяльність банку, яка спрямована на залучення коштів клієнтів на депозитні рахунки

Предмет дослідження Система методичних підходів та інструментів управління якістю депозитного портфелю

4. Перелік графічного матеріалу Аналітичні таблиці та графіки динаміки обсягу, структури депозитного портфеля банку та банківської системи за 5 років; розрахунок показників якості депозитного портфеля, впливу факторів на його якість.

5. Консультанти по проекту (роботі) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Зміст випускного кваліфікаційного проекту (роботи) (перелік питань за кожним розділом)

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКУ

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СТАНУ УПРАВЛІННЯ ДЕПОЗИТНИМ

ПОРТФЕЛЕМ АТ «ПРАВЕКС БАНК»

2.1. Загальний та факторний аналіз депозитного портфеля банку

2.2. Організаційно-методичні засади управління депозитним портфелем банку та оцінка його якості

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКУ

3.1. Розвиток методичного інструментарію управління якістю депозитного портфеля банку

3.2. Розрахунок депозитного портфеля банку за визначеними критеріями якості

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

7. Календарний план виконання проекту (роботи)

№ з/п	Етапи виконання випускної кваліфікаційної роботи	Терміни виконання	
		план	факт
1	Узгодження плану та оформлення завдання	до 24.12.2020	
2	Подання статті на кафедру	до 01.03.2021	
3	Вступ. Розділ 1	до 20.04.2021	
4	Розділ 2	до 22.06.2021	
5	Розділ 3. Висновки	до 10.09.2021	
6	Подання роботи на кафедру	до 12.10.2021	
7	Попередній захист	до 02.11.2021	
8	Подання завершеної (переплетеної) роботи	до 19.11.2021	

8. Дата видачі завдання «18 » грудня 2020 р.

9. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Недеря Л.В.

_____ (підпис)

10. Керівник проектної групи (гарант освітньої програми)

Шульга Н.П.

_____ (підпис)

11. Завдання прийняв до виконання студент-дипломник

Побережна Т.О.

_____ (підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКУ	6
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА СТАНУ УПРАВЛІННЯ ДЕПОЗИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ АТ «ПРАВЕКС БАНК»	12
2.1. Загальний та факторний аналіз депозитного портфеля банку.....	12
2.2. Організаційно-методичні засади управління депозитним портфелем банку та оцінка його якості.....	21
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ	27
3.1. Розвиток методичного інструментарію управління якістю депозитного портфеля банку.....	27
3.2. Розрахунок депозитного портфелю банку за визначеними критеріями якості.....	35
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
ДОДАТКИ	52

ВСТУП

Актуальність дослідження. Одним з найпоширеніших джерел залучення коштів є проведення депозитних операцій. Збільшення ресурсної бази є найважливішим аспектом подальшого функціонування банку. Наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів дає змогу банку проводити активні операції для того щоб отримати прибуток. Враховуючи те, що значну частину ресурсів банків складають депозити, на сьогодні в Україні між банками ведеться конкурентна боротьба за збільшення кола потенційних клієнтів. Тому важливим є пошук шляхів підвищення зацікавленості фізичних та юридичних осіб у спрямуванні власних тимчасово вільних фінансових ресурсів до фінансово-кредитної сфери. Банки для підтримки своєї конкурентоспроможності вимушені пропонувати своїм клієнтам новітні депозитні послуги, застосовуючи різноманітні фінансові інструменти та технології.

Багато науковців у своїх працях досліджували питання ефективної діяльності банків. Наприклад, О.Д. Василик та М.І. Савлук займалися дослідженням таких проблем, як залучення ресурсів, розробка ресурсної політики [45]. Л.О. Примостка приділяв увагу вивченню сучасних методів і підходів до формування депозитного портфеля комерційного банку.[31] Н.І. Версаль у своїх працях досліджували особливості формування депозитних ресурсів банками України.[6] М. Волошин у своїх наукових роботах приділили увагу проблемам депозитної політики, а також організації процесу формування депозитного портфелю банку.[8] Однак, питання ефективного формування депозитного портфелю як інструменту ресурсної політики банку потребує подальших досліджень.

Метою дослідження є визначення теоретичних засад і практичних аспектів управління якістю депозитного портфелю банку та розробка рекомендацій щодо його удосконалення.

Для досягнення даної мети необхідним є вирішення наступних **завдань**:

- 1) визначити сутність депозитних операцій банків;
- 2) навести класифікацію видів депозитних операцій;
- 3) визначити методичні підходи до комплексного аналізу депозитного портфелю банків;
- 4) проаналізувати динаміку та структуру депозитних операцій вітчизняних банків за останні роки;
- 5) визначення основних критеріїв якості депозитного портфелю банків;
- 6) визначення основних факторів впливу на якість депозитів;
- 7) провести аналіз та розрахувати основні показники якості депозитного портфелю на прикладі АТ «ПРАВЕКС БАНК»
- 8) проаналізувати основні проблеми залучення коштів банками на депозитні рахунки;
- 9) запропонувати перспективи розвитку та шляхи підвищення ефективності депозитної діяльності банків України.

Об'єктом дослідження є діяльність банку, яка спрямована на залучення коштів клієнтів на депозитні рахунки.

Предметом дослідження є система методичних підходів та інструментів управління якістю депозитного портфелю.

Методи дослідження. Дослідження базується на використанні методів індукції та дедукції, аналізу і синтезу інформації, порівняльного аналізу, обчисленні питомої ваги, відносних та абсолютних значень, визначенні сутності депозитних операцій банків, дослідженні принципів та особливостей їх реалізації.

Інформаційною базою дослідження послужили наукові праці, законодавчі та нормативні акти Національного банку України, статистичні та графічні матеріали, статті з періодичних видань, монографії та науково-аналітичні статті вітчизняних і зарубіжних авторів, аналітичні огляди рейтингових агентств, матеріали міжнародних і всеукраїнських наукових та науково-практичних конференцій, офіційні сайти Міністерства фінансів,

Національного банку України та банків України, а також матеріали взяті з мережі інтернет.

Практичне значення одержаних результатів. За результатами дослідження сформульовані висновки і пропозиції стосовно вдосконалення якості депозитного портфелю банку. Одержані результати можуть бути використанні у створенні заходів щодо розвитку депозитної діяльності банку.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:
удосконалено: критерії якості депозитного портфелю банку та шляхи розвитку якісного депозитного портфелю.

Публікації. Окремі результати дослідження знайшли відображення в науковій статті: Побережна Т.О. Якість депозитного портфелю банку та шляхи поліпшення: зб. наук. ст. студ. заочної форми навчання/ відп. ред Н.П. Шульга – К:Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2021 – 386 с. (С.164-168).

Апробація. Апробація результатів дослідження здійснена на студентській конференції «VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених та студентів «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки»», тема «Перспективи залучення вкладів до банків України з використанням новітніх продуктів та технологій».

Особистий внесок магістра. Випускна кваліфікаційна робота є самостійним завершеним дослідженням автора.

Обсяг та структура роботи. Робота складається з 3 розділів, вступу, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи складає 58 сторінок. В роботі представлено 13 таблиць, 7 рисунків, 6 додатків та використано 50 наукових джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКУ

У час існування дефіциту дешевих кредитних ресурсів та значного зменшення обсягів кредитування міжнародними банками, особливе місце посідає боротьба між банками за залучення коштів фізичних та юридичних осіб. Тому банки повинні розвивати більш новітні методи обслуговування клієнтів та впровадження нових продуктів для них, щоб уникнути цієї проблеми та уміти протистояти в умовах конкуренції. З розвитком банківських установ відбувається розвиток видів залучення коштів у банки.. Тому важливу роль у забезпеченні стабільного та ефективного функціонування банків відіграють покращення депозитних операцій і збільшення вкладів.

Проаналізувавши різні статті та монографії можна розглянути банківський депозит як у широкому так і вузькому розумінні. У широкому сенсі під депозитом розуміється повна передача коштів із зобов'язанням повернення, супроводжувана свободою одержувача ними розпоряджатися. А у вузькому розумінні банківський депозит – кошти в національній або іноземній валюті, розміщені фізичними та юридичними особами в банку або небанківської кредитно-фінансової організації в цілях збереження і отримання доходу на термін або до запитання, або до настання (не настання) визначеного в укладеному договорі обставини. Так, О. Васюренко під депозитом розуміє гроші, передані в банк їхнім власником, і які зберігаються на банківському рахунку [5]. Р. Коцовська зазначає, що депозит – це грошові кошти або банківські метали, розміщені вкладниками в банку на певний термін, що визначається відповідною угодою [15]. За визначенням Петрук О. М. депозит – кошти, що надаються фізичними чи юридичними особами в управління резиденту, визначеному фінансовою організацією згідно із чинним законодавством України, нерезиденту на чітко визначений строк та під процент і оформлюються відповідною угодою.[29, с.461]

Організація депозитних операцій має здійснюватися з дотриманням певних принципів: гнучка політика при керуванні депозитними операціями для підтримки оперативної ліквідності банку; погодженість між депозитною політикою й прибутковістю активів; розвиток банківських послуг з метою залучення клієнтів. [4, с. 51] Також до принципів депозитних операцій можна віднести принципи представленні на рис. 1.1.

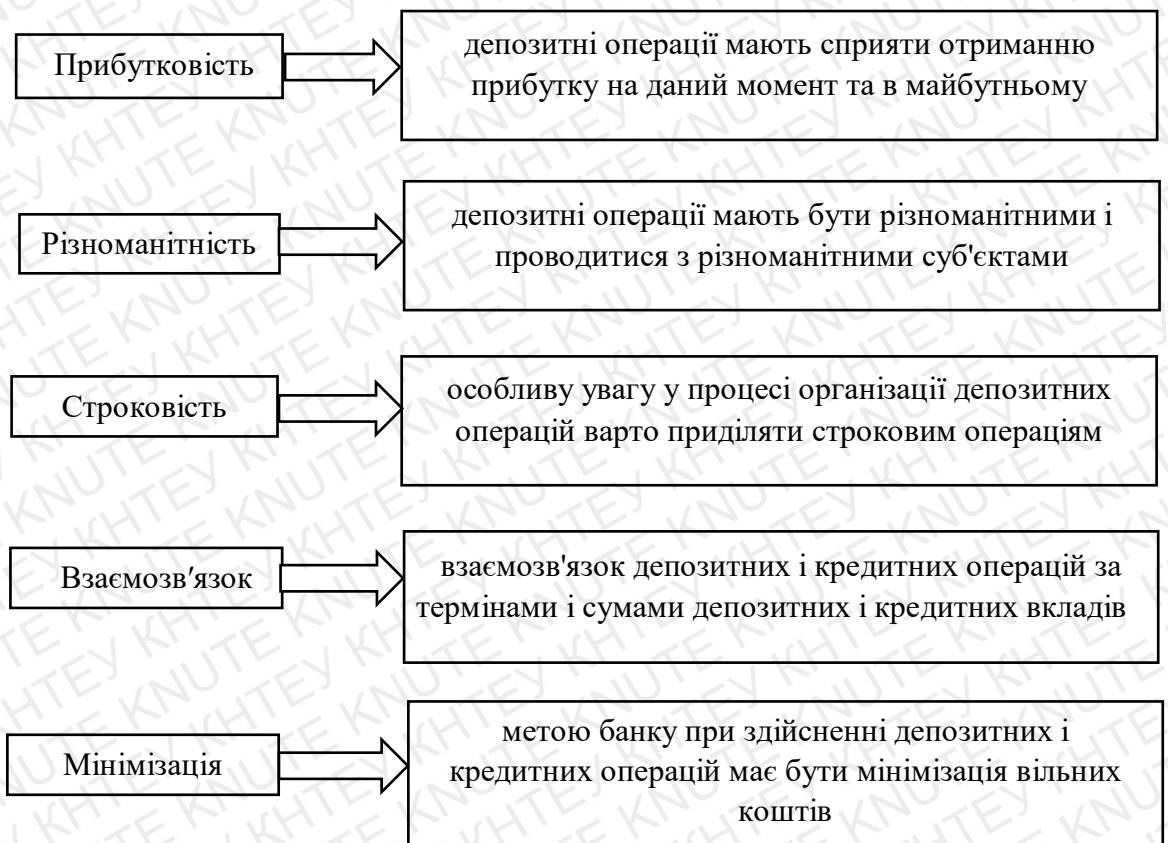

Рис. 1.1 Принципи організації депозитних операцій *

*Примітка: складено автором на основі джерела [1, с.8]

В різних джерелах та нормативно – правових актах поняття "депозит" і "вклад" досить часто між собою переплітаються. Адже вклад – це грошова сума, внесена до фінансової установи вкладником на зберігання, так як і депозит. Більшість науковців вважають, що "депозит" і "вклад" - це гроші та грошові ресурси. Поряд із цим вони визначають також дані терміни як: економічні відносини, гроші й цінні папери, рахунки, вільні кошти, фінансові вимоги. Тому

дослідивши різні джерела, ми можемо виділити певні особливості між даними категоріями та зробити певні висновки:

- приймати вклади і депозити можуть будь-які фінансові установи, які отримали дозвіл на це, тобто ліцензію;
- вклади приймаються на зберігання, що не дає можливості їх використання, в свою чергу при трактуванні поняття "депозит" виділяється можливість використання фінансовими установами внесених цінностей клієнтів;
- цінності вкладників можуть бути внесені, як безпосередньо вкладником, так і третьою (іншою) особою з дозволу вкладника та за його дорученням;
- внесення цінностей на вклад або депозит може здійснюватись, як на визначений строк так і на умовах отримання суми за першою вимогою вкладника;
- для внесення коштів на вклад або депозит необхідно оформлювати договір згідно законодавства, що регулює відносини між вкладником та установою в якій він обслуговується.
- як і на депозит, так і на вклад приймаються грошові кошти у безготівковій та готівковій формі, проте на депозит можуть прийматись як банківські метали так і інші цінності; [10, с. 163]

Позитивний стан ресурсної бази, вартість залучення коштів та реакція на зміну відсоткових ставок в першу чергу характеризує якість депозитного портфелю будь-якого банку. Механізм управління якістю депозитного портфеля банку – це обґрунтована та гнучка система стратегічних і тактичних управлінських рішень та відповідних їм заходів щодо визначення складу та технології залучення банком депозитних ресурсів за умови забезпечення високого рівня його конкурентоспроможності, прибутковості та ліквідності.

Управління депозитним портфелем реалізується через управлінські функції, передбачає цілеспрямований вплив на внутрішні параметри серед яких обсяг, склад, структура, форма залучень тощо. Від ефективності управління

депозитним портфелем залежать найважливіші показники діяльності банківської установи: прибутковість та ліквідність, що безпосередньо впливає на стабільність банку і його здатність до проведення активних операцій.

Процес управління депозитним портфелем банку є безперервним і циклічним, тісно пов'язаний з його формуванням та включає такі кроки:

- 1) аналіз фактичного стану депозитного портфеля (оцінка руху коштів клієнтів на депозитних та поточних рахунках);
- 2) планування "потенційного" депозитного портфеля (орієнтація на залучення потрібного обсягу коштів від певних груп клієнтів, на певний строк та в обумовленій валюті);
- 3) організація депозитної діяльності банку, розробка та реалізація депозитної політики (поступове та послідовне виконання завдань);
- 4) мотиваційні дії щодо формування депозитного портфеля (запровадження нових продуктів, вигідних цінових умов, програм лояльності);
- 5) контроль за перебігом попередніх етапів та досягненням кінцевої мети й результату. [20 с.661]

При розробці будь-яких депозитних послуг, основними завданнями для банку є: розробка простих та зрозумілих для клієнта послуг; оцінка ситуації на ринку в цілому; створення депозитів для всіх сегментів клієнтів; забезпечити однакову частку депозитних послуг в роздрібному портфелі поряд з кредитними; встановити конкретну перевагу банку на ринку депозитів.

На сьогодні в банківській системі існує різноманітна кількість класифікацій депозитних операцій. Перевагою такої великої кількості депозитів є те, що банківська система відновлюється та стає все більш досконалою, проте недоліком цього є те, що банківська практика виділяє нові види депозитів, які часто поєднують в собі певні риси та якості уже існуючих раніше видів депозитів. Незважаючи на це класифікація нам дозволяє не тільки ознайомитись з видами депозитів банків за класичними критеріями, а і встановити взаємозв'язок їх окремих видів. Серед такої різноманітної кількості видів депозитів, ми вирішили відокремити найосновніші (табл. 1.1)

Класифікація депозитів*

Ознака класифікації	Види
За строками використання	депозити до запитання; депозити на визначений строк (строкові); ощадні вклади
За способом оформлення	іменні депозити; депозити на пред'явника
За категоріями депонентів	депозити суб'єктів господарської діяльності; депозити фізичних осіб; депозити банків
За економічним значенням	активні депозити; пасивні депозити
За формою грошей	готівкові і безготівкові
За видом валютних цінностей, у яких номіновано депозит	у національній валюті, в іноземній валюті та у банківських металах
За цільовим призначенням	дохідні та гарантійні
За формою повернення депозиту та нарахованих відсотків	безумовні(без попереднього повідомлення, з попереднім повідомленням), умовні (кошти можуть бути повернені при настанні певних обставин)

*Примітка: складено автором на основі джерела [14,44 с. 115]

Депозит до запитання – грошові кошти або банківські метали, що розміщені вкладниками в банках на умовах видачі вкладу (депозиту) на першу вимогу вкладника або здійснення платежів за розпорядженням власника рахунку. Недоліки: - нестабільність їх розміру та як наслідок складність їх прогнозування; - обмеження можливості використання банком для позичкових та інвестиційних операцій. Перевага – низька плата за користування. До депозитів до запитання (або онкольних депозитів) відносять: залишки на поточних рахунках клієнтів; кошти місцевих бюджетів та позабюджетних фондів; – кошти на коррахунках інших банків (рахунках «лоро»); вклади населення до запитання. Строкові депозити – це грошові кошти або банківські метали, розміщені вкладниками в банку на визначений договором строк. Строкові вклади є для банків кращим видом депозитів, оскільки вони стабільні і зручні у банківському плануванні. За ними сплачується високий депозитний процент, рівень якого диференціюється залежно від терміну, виду внеску,

періоду повідомлення про вилучення, загальні динаміки ставок грошового ринку та інших умов. Накопичувальні депозити (вклади) – це вклади, що призначені для нагромадження грошових заощаджень і можуть бути поповнені вкладником за рахунок додаткових внесків.[48,с.2]

Таким чином, розкривши сутність банківських депозитів і депозитних операцій, можемо сказати, що саме вони сприяють отриманню банківського прибутку та створюють умови для отримання прибутку в майбутньому. Адже завдяки залученим коштам банки мають змогу проводити і інші операції для збільшення власної дохідності, а для вкладника депозит є потенційними грошима, які він може пустити в обіг. Банківська система вдосконалюється та прогресує, що пояснюється великою кількістю різних досліджень даної теми та появою все нових видів депозитних операцій банків.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА СТАНУ УПРАВЛІННЯ ДЕПОЗИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ АТ «ПРАВЕКС БАНК»

2.1. Загальний та факторний аналіз депозитного портфеля банку

Аналіз депозитного портфелю будь-якого банку є важливою складовою при удосконаленні його фінансового стану. Важливим підходом для визначення якості депозитного портфелю є проведення оцінки за допомогою різноманітних показників, які дадуть змогу визначити дохідність ресурсів, а також усі ризики, які бере банк на себе при проведенні депозитних операцій.

Об'єктом комплексної оцінки депозитного портфелю банку було обрано АТ «Правекс Банк». АТ «Правекс Банк» є частиною групи Інтеза Санпаоло (Intesa Sanpaolo), провідної банківської групи в Єврозоні, яка є лідером в Італії в усіх сферах бізнесу (роздрібний, корпоративний та управління активами) та присутня у всьому світі. Банк надає весь спектр банківських послуг по всій території України. АТ «ПРАВЕКС БАНК» працює на ринку з 1992 року, і з червня 2008 року 100% акцій Банку належить провідній банківській групі Європи – Групі Інтеза Санпаоло (Intesa Sanpaolo Group). Тому першочергово ми визначимо, яку частку залучених коштів клієнтів займає банк серед своєї групи банків з іноземною часткою та в цілому серед усіх банків України. (див. табл.2.1)

Таблиця 2.1

Частки коштів клієнтів АТ «Правекс Банк» серед банків України, %*

Найменування	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021
І. Кошти банків, тис.грн	42 060	1 114 081	5 062	4 564	4 572
а) Усього коштів банків по банкам іноземних груп, тис.грн.	62 290 158	42 238 474	33 281 308	17 858 047	17 643 497
б) частка, коштів банків, в ін.групі, %	0,1	2,6	0,02	0,03	0,03
в) Усього коштів банків по Україні, тис.грн.	89 235 116	61 090 335	50 349 527	30 293 662	30 490 023
г) частка коштів банків по Україні, %	0,05	1,8	0,01	0,02	0,01

Закінчення табл. 2.1

2. Кошти клієнтів, тис.грн.	3 004 713	2 832 750	2 357 538	3 624 815	5 422 864
а) Усього коштів клієнтів по банкам іноземних груп, тис.грн.	276 087 254	287 568 623	286 103 042	320 292 676	410 440 875
б) частка, коштів клієнтів, в ін.групі, %	1,09	0,99	0,8	1,1	1,3
в) Усього коштів клієнтів по Україні, тис.грн.	860 038 902	930 004 485	963 044 776	1 097 080 800	1 377 386 326
г) частка коштів клієнтів по Україні,%	0,3	0,3	0,2	0,3	0,4

*Примітка: складено автором на основі джерела [28]

Проаналізувавши результат таблиці 2.1, можемо сказати, що банк займає досить малу частку залучених коштів від різних сегментів клієнтів. Найбільша частка коштів банків та коштів клієнтів серед банків іноземних груп спостерігається у 2018 році, 2,6 % та 1,8% відповідно. Щодо коштів клієнтів серед банків іноземних груп найбільшу частку ми бачимо у 2017 році – 1,09 %, а серед усіх банків України цей показник майже незмінний і коливається в межах 0,2-0,4%. Тому можемо припустити, що при ліквідації даного банку, банківська система зазнає незначних втрат у розрізі депозитної діяльності.

На основі даних Національного Банку України було складено рейтинг банків по кількості залучених коштів клієнтів станом на 01.01.2021р. Як бачимо, що АТ «Правекс Банк» займає 8 місце.

Таблиця 2.2

**Топ 10 банків України з іноземним капіталом в розрізі депозитів,
тис.грн. станом 01.01.2021р. ***

Банк	Кошти інших банків	Кошти клієнтів	Всього	Рейтинг
Райффайзен Банк Аваль	238 193	88 163 376	88 401 568	1
Альфа-Банк	130 363	74 122 065	74 252 428	2
Укрсиббанк	0	62 247 489	62 247 489	3
Креді Агріколь Банк	2 212	42 352 597	42 354 809	5

ОТП Банк	132	47 617 138	47 617 269	4
Правекс Банк	4 572	5 422 864	5 427 435	8
АТ "БАНК ФОРВАРД"	1 002	1 901 707	1 902 708	10
АТ "Ідея Банк"	4 956	3 763 957	3 768 913	9
АТ "СІТІБАНК"	151 159	25 062 859	25 214 018	6
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	524 358	18 245 121	18 769 479	7

*Примітка: складено автором на основі джерела [24]

Наступним кроком нашого аналізу депозитного портфелю АТ «Правекс Банк» стане аналіз залучених коштів в розрізі валют (національна та іноземна валюти). (див. рис. 2.1)

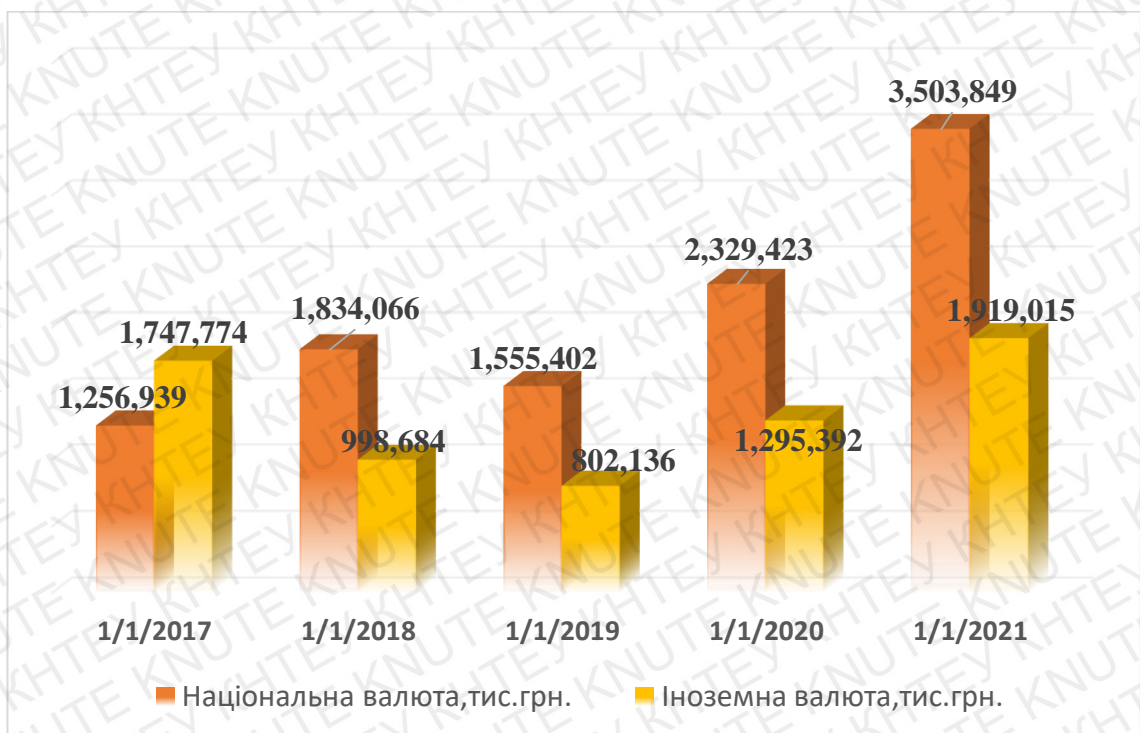

Рис.2.1. Кошти клієнтів АТ «Правекс Банк» в розрізі валюти, тис.грн.*

*Примітка: розраховано та побудовано автором на основі джерела [27]

Поглянувши на рисунок 1 можемо одразу помітити, що депозити в національній валюті переважають над депозитами в іноземній валюті. Це і не дивно, адже відсоткові ставки на валютні вклади в АТ «Правекс Банк» набагато

менші ніж на гривневі вклади. Також населення нашої країни в період нестабільності гривні надає перевагу тримати валюту біля себе, щоб у будь-який час можна було її обміняти. Найбільше депозитів у гривні та у валюті АТ «Правекс Банк» залучив станом на 01.01.2021р., а саме 3503849 тис.грн. та 1919015 тис.грн. відповідно. Причиною цього стало те, що населення поступово починає відновлюватись після пандемії спричиненої COVID-19 та має деякі збереження.

Далі ми переходимо до аналізу структури та динаміки депозитів в розрізі клієнтів банку. (див.табл.2.3)

Таблиця 2.3

Структура та динаміка депозитів АТ «Правекс Банк» в розрізі клієнтів, тис.грн.*

Найменування	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021	Всього
1.Кошти банків, тис.грн						
	42 060	1 114 081	5 062	4 564	4 572	1 170 339
Абсолютне значення, тис.грн.	18 000	1 072 021	-1 109 019	-498	8	
Відносне значення,%	74,81	2548,79	-99,55	-9,83	0,18	
Питома вага,%	3,6	95,2	0,4	0,4	0,4	100,0
2.Депозити юридичних осіб, тис.грн.						
	1 489 109	1 480 821	1 072 455	1 758 547	3 132 655	8 933 587
Абсолютне значення, тис.грн.	181 657	-8 288	-408 366	686 092	1 374 108	
Відносне значення,%	13,89	-0,56	-27,58	63,97	78,14	
Питома вага,%	16,7	16,6	12,0	19,7	35,1	100
3.Депозити фізичних осіб, тис.грн.						
	1 515 604	1 351 920	1 285 074	1 866 259	2 290 199	8 309 056
Абсолютне значення, тис.грн.	-168 788	-163 684	-66 846	581 185	423 940	
Відносне значення,%	-10,02	-10,79	-4,94	45,23	22,72	
Питома вага,%	18,2	16,3	15,5	22,5	27,6	100,0
Всього депозитів банку, тис.грн.	3 046 773	3 946 822	2 362 591	3 629 370	5 427 426	18 412 982

*Примітка: складено автором на основі джерела [23]

Поглянувши на таблицю 2 можемо сказати, що АТ «Правекс Банк» орієнтований як на фізичних осіб так і на юридичних. Станом на 01.01.2021 рік банк залучив 3132655 тис.грн від юридичних осіб, а від фізичних осіб 2290199 тис.грн. Більша сума депозитів суб'єктів господарювання зумовлена тим, що даний сегмент клієнтів має змогу покласти на депозит більшу суму коштів, так як має більший дохід. У всіх інших роках в АТ «Правекс Банк» переважають депозити фізичних осіб. Найменше банк залучив коштів у 2019 році, а саме 2362591 тис.грн. Можливо причиною цього став початок пандемії та карантин і вкладники почали масово забирати свої кошти, адже багато хто залишився без заробітку в даний період.

Щодо строковості розрізняють депозити до запитання, тобто ті які можна забрати в будь-який час при необхідності та строкові депозити – депозити з конкретно визначеним терміном. Тому розглянемо докладніше, які депозити в розрізі строковості переважають в АТ «Правекс Банк». (див. рис. 2.2)

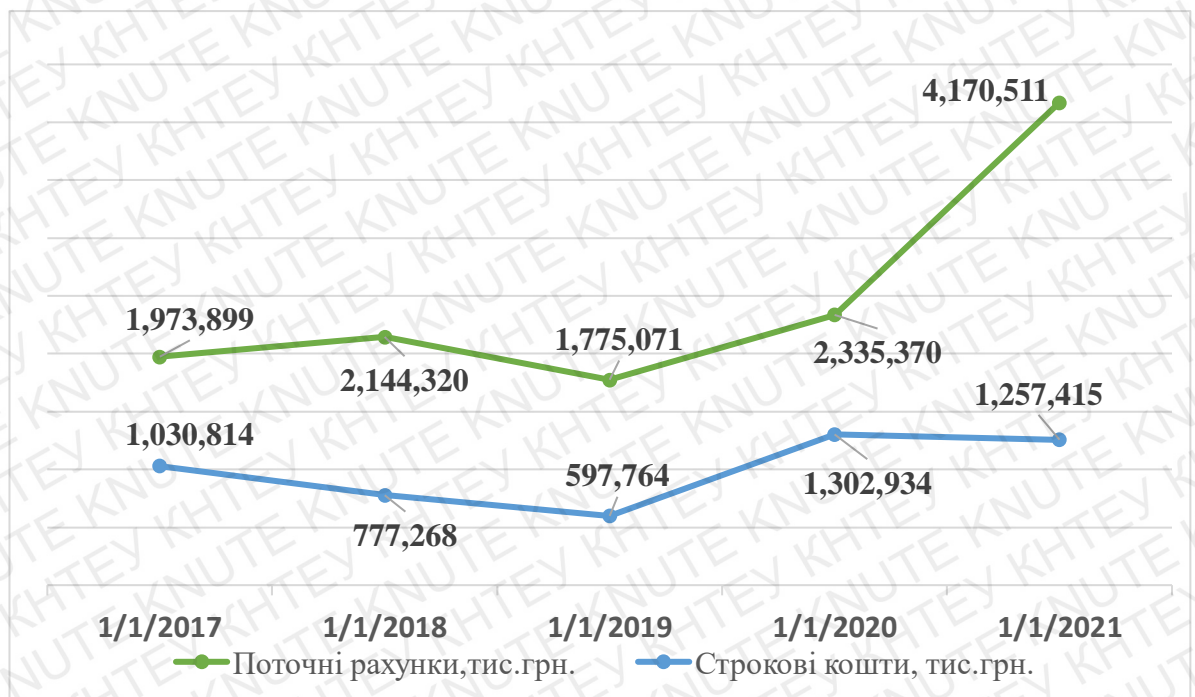

Рис.2.2 Кошти клієнтів АТ «Правекс Банк» в розрізі строковості, тис.грн.*

*Примітка: розраховано та побудовано автором на основі джерела [49]

Як бачимо з рисунку 2, що в АТ «Правекс Банк» в усіх аналізованих роках переважають кошти на поточних рахунках клієнтів. Причиною цього є те, що в банку обслуговується досить велика кількість юридичних осіб та фізичних-осіб

підприємців, які надають перевагу зберіганню коштів на своїх особистих рахунках. Найбільшу суму на поточних рахунках клієнтів банк залучив станом на 01.01.2021 р, а саме 4170511 тис.грн. Водночас як строкових коштів в цей період помітно менше – 1257415 тис.грн. Це показує недовіру населення до даної установи та і до банківської системи загалом. Для клієнтів банку головною перевагою депозитів на вимогу є їх досить висока ліквідність, що надає можливість використання їх як засіб платежу. Водночас основним недоліком даного виду рахунків є незначна величина процентної плати за ними або повна її відсутність. Проте я вважаю, що для суб'єктів господарювання відсоткова ставка є не такою важливою, головне зберігання своїх коштів у безпеці та у вільному доступі до них.

Далі ми проаналізуємо процентні витрати банку за депозитами. Розглянемо табл. 2.4 на якій відображено фактори, які найбільше впливають на процентні витрати. Використаємо формулу :

$$V=D \times P_g \quad (2.1)$$

Таблиця 2.4

Факторний аналіз процентних витрати за депозитами

АТ «Правекс Банк» за 2019-2020 рр.*

Показник	2019р.	2020 р.	Відхилення		
			Абсолютне	у тому числі за рахунок зміни факторів:	
				сума депозитів	процентна ставка
Середні залишки депозитів, тис. грн (D)	3005570	4533115	+1527545	+763778	-
Середня ставка за депозитами $i_{сер}$, (% : 100)(Pg)	0,05	0,03	-0,02	-	-90664

Процентні витрати, тис. грн (V)	151905	153115	+1210	+763778	-90664
---------------------------------	--------	--------	-------	---------	--------

*Примітка: розраховано та побудовано автором на основі джерела [43]

Результати факторної оцінки процентних витрат за даними табл. 2.4. свідчать, що величина сплачених процентів зросли на 763778 тис.грн

$$\Delta V_{(D)} = (D_1 - D_0) \times P_{g0} = (4533115 - 3005570) \times 0,05 = 763778 \text{ тис. грн}$$

Зменшення другого фактора — середньої відсоткової ставки на 0,02% призвело до зменшення процентних витрат на 90664 тис. грн.:

$$\Delta V_{(Pg)} = (Pg_1 - Pg_0) \times D_1 = (0,03 - 0,05) \times 4533115 = - 90664 \text{ тис. грн}$$

Отже, загальна величина сплачених процентів зменшилась під впливом зміни обох факторів на:

$$V = \Delta V_{(D)} + \Delta V_{(Pg)} = -90664 + 763778 = - 13886 \text{ тис. грн.}$$

Це говорить про те, що не дивлячись на зменшенням середньозваженої відсоткової ставки на 0,02%, середні залишків депозитів в 2020 році зросли на 1527545 тис. грн. проте процентні витрати також зросли на 763778 тис.грн. що є негативним фактором, але банк отримав більший дохід, що перекрив витрати.

При зверненні клієнта до відділення Банку з метою оформлення банківського вкладу (депозиту) працівник надає клієнту наступну інформацію:

- умови та порядок відкриття, закриття і дострокового розірвання вкладу;
- можливість надання вкладнику додаткових послуг;
- депозитні ставки банку та тарифи по депозитним операціям.

Продукти, які пропонує банк для своїх клієнтів представленні в таблиці 2.5 можемо сказати, що банк має різноманітну кількість видів депозитів з різними умовами на вибір клієнта. Це дає змогу клієнту підібрати більш вигідний депозит в залежності від своїх можливостей.

Види депозитних продуктів АТ «Правекс Банк»*

Правекс Класика	Депозит без права дострокового розірвання; Виплата % в кінці строку; Валюта: грн, долар США, євро; Min.сума вкладу в грн. – 250,00 Min.сума вкладу в дол., євро - 300
Правекс Стандарт	Депозит з правом дострокового розірвання; Виплата % в кінці строку; Валюта: грн, долар США, євро; Min.сума вкладу в грн. – 250,00 Min.сума вкладу в дол., євро – 300,00
Правекс Стандарт Плюс	Депозит з правом дострокового розірвання; Виплата % щомісячно; Валюта: грн, долар США, євро; Min.сума вкладу в грн. – 250,00 Min.сума вкладу в дол., євро - 300
Правекс Капітал	Депозит з правом дострокового розірвання; Депозит з правом поповнення; Виплата % в кінці строку; Валюта: грн, долар США, євро; Min.сума вкладу в грн. – 250,00 Min.сума вкладу в дол., євро – 300,00
Правекс Нонстоп	Депозит з правом дострокового розірвання; Депозит з правом поповнення; Виплата % в кінці строку (з капіталізацією), Щомісячно (без капіталізації); Валюта: грн, долар США, євро; Min.сума вкладу в грн. – 250,00 Min.сума вкладу в дол., євро – 300,00
Правекс Сертифікат	Депозит без права дострокового розірвання; Виплата % в кінці строку; Валюта: долар США, євро; Min.сума вкладу в дол.США. – 10000,00 Min.сума вкладу в євро – 1000,00

*Примітка: складено автором на основі джерела [32]

Кожен з цих депозитів за бажанням клієнта можна оформити, як з автопродлонгацією так і без. Автопродлонгація – це автоматичне продовження дії депозиту після його закінчення на попередній строк з відсотковою ставкою, яка діє на даний момент. На нашу думку, автопродлонгація має як переваги так і

недоліки. До переваги я б віднесла зручність для клієнта, тому що не потрібно кожного разу після закінчення депозиту йти до банку та переоформляти його. А от недоліків я б назвала декілька, а саме: клієнт може не згадати, що в нього депозит з автопродовженням, прийде до відділення за грошима, а депозит продовжився і якщо він без права дострокового розірвання, то клієнт втратить відсотки; також в період пандемії велика частина нашої країни нечасто виходила з своїх домівок, тому хто мав довгострокові депозити, які закінчувались в цей період були змушені чекати ще такий самий довгий термін, щоб не втратити відсотки.

Найбільш привабливим для клієнта є депозит «Правекс Класика». Так як даний депозит без права дострокового розірвання, то він має найбільшу відсоткову ставку серед усіх інших. Відсоткові ставки станом на 07.06.2021р. представлені в таблиці 2.6. На даний момент відсоткові ставки по депозитам АТ «Правекс Банк» помітно знизилась. Причиною цього стало зниження облікової ставки НБУ до 7,5%, а також те, що банк активно почав кредитувати своїх клієнтів.

Таблиця 2.6

Діючі відсоткові ставки АТ «Правекс Банк», %*

Період	До 2 м.	До 3м	До 6 м.	До 1 р.	Більше 1р.	Більше 3р.
Правекс Класика						
UAH	4,00	5,00	6,00	6,00	6,50	4,00
EUR			0,10	0,0	0,25	0,25
USD			0,10	0,10	0,25	0,25
Правекс Стандарт						
UAH	3,50	4,50	5,50	3,50	4,00	3,50
EUR		0,10	0,10	0,10	0,25	0,25
USD		0,10	0,10	0,10	0,25	0,25
Правекс Стандарт Плюс						
UAH			5,00	3,00	3,50	3,00
EUR			0,10	0,10	0,25	0,25
USD			0,10	0,10	0,25	0,25
Правекс Капітал						
UAH				2,50	3,00	2,50
EUR				0,10	0,25	0,25
USD				0,10	0,25	0,25

*Примітка: складено автором на основі джерела [33]

2.2 Організаційно-методичні засади управління депозитним портфелем банку та оцінка його якості

Як нам відомо однією з найважливіших операцій банків є залучення вільних коштів фізичних та юридичних осіб. У зв'язку з цим організаційно-методичні засади та нормативно-правове регулювання відносин між банком та вкладником має надзвичайно велике значення.

Основними завданнями аналізу депозитних операцій банку є:

- загальна оцінка обсягу, складу, структури клієнтських коштів та їх зміни;
- визначення факторів, що зумовили зміни складу та структури клієнтських коштів.

Оцінка зобов'язань в АТ «Правекс Банк» проводиться за допомогою методу вертикального та горизонтального аналізу. Аналіз може проводитись в розрізі видів економічної діяльності, інституційних секторів економіки, організаційно-правових форм господарювання, форм власності, строків погашення, валют. Також головними методами, якими користуються банки в тому числі АТ «Правекс Банк» є цінові та нецінові методи. Цінові методи передбачають використання відсоткової ставки за депозитами як головного інструменту в конкурентній боротьбі за вільні грошові кошти фізичних і юридичних осіб. Підвищення пропонованої банком ставки дозволяє залучити додаткові ресурси, тоді як утримання або зниження депозитної ставки відбувається за умови перенасичення банку ресурсами чи відсутності прибуткових напрямків їх розміщення. Об'єктами цінової політики у сфері управління депозитними ресурсами банку є: розміри процентних ставок, умови нарахування і сплати процентів, мінімальна сума відкриття депозитного рахунку. [19. С.761]. Для нецінових методів управління залученими коштами банку характерним є застосування різноманітних прийомів заохочення клієнтів, які прямо не пов'язані зі зміною депозитних ставок, а саме: реклама; підвищення рівня і комплексність обслуговування; розширення асортименту банківських продуктів; надання додаткових безкоштовних послуг; розташування філій у

місяцях, наближених до клієнтів; пристосування графіка роботи до потреб клієнтів. [26. С.144].

Формування ефективного управління депозитним портфелем неможливе без аналітичного забезпечення. Аналітичне забезпечення – це сукупність аналітичної інформації, методів її обробки, аналізу та форм представлення, а також організаційна, методична та інтелектуальна діяльність зі збору, систематизації, аналізу, зберігання та використання інформації, що дозволяє сформувати процес депозитного менеджменту як безперервну послідовність управлінських рішень, спрямованих на досягнення визначених цілей. Метою аналітичного забезпечення управління депозитним портфелем є підтримка процесу депозитної діяльності на всіх етапах, а також оцінка ефективності її здійснення.[35 с.114]

Існує декілька понять аналітичного інструментарію процесу управління. (див табл. 2.7.)

Таблиця 2.7

Поняття аналітичного забезпечення*

Автор	Визначення
Скакун А.А.	Збір, обробка і передача фінансової та нефінансової інформації, використовуваної менеджерами для планування і контролю за ходом діяльності ввірених їм підрозділів, вимірювання та оцінки отриманих результатів.[47, с. 55]
Шершньова З.Є.	Система, яка об'єднує усі інші елементи організації у єдине ціле, дозволяє сформувати процес управління, як безперервну низку управлінських рішень, спрямованих на досягнення стратегічних цілей.
Кутер М.І.	Взаємозв'язок оперативного, бухгалтерського і статистичного обліків за рахунок спільності методології обліку в усьому господарстві держави, а також показників прогнозування, обліку та звітності
Чернов В.А.	Сукупність внутрішніх і зовнішніх потоків прямого і зворотнього інформаційного зв'язку економічного об'єкта, методів засобів, фахівців, що беруть участь в процесі обробки інформації і виробленні управлінських рішень.
Савицька Г.В.	Сукупність інформаційного (планові, облікові та позаоблікові джерела) і методичного забезпечення (методи і методики аналізу) діяльності організації.

*Примітка: складено автором на основі джерела [35, с. 114-115]

Аналітичний інструментарій в системі депозитної діяльності можна систематизувати за такими критеріями:

1) ієрархія депозитних ресурсів:

- Стратегічний (SWOT-аналіз, PEST-аналіз, бенчмаркінг, побудова прогнозних моделей розвитку банку);
- Тактичний (моделі засновані на використанні інформації звітності: складання форм звітності стосовно депозитних ресурсів банку, надання звітності щодо них в різних аналітичних розрізах, їх вертикальний та горизонтальний аналіз, аналіз з використанням аналітичних коефіцієнтів);
- Оперативний (моделі, які встановлюють нормативи показників, депозитних ресурсів банку та аналізу відхилень фактичних даних від них);

2) Період:

- Попередній (обґрунтування управлінських рішень та формування планів щодо залучення банком депозитних ресурсів);
- Поточний (оперативна оцінка змін визначених показників, виявлення небажаних відхилень та причин їх виникнення, своєчасне проведення заходів щодо їх усунення);
- Підсумковий (визначення ефективності управління депозитними ресурсами банку);

3) Тип аналізу:

- Повний (об'єктом аналізу є сукупність всіх депозитних ресурсів банку);
- Вибірковий (об'єктом аналізу є окремі аспекти або окремі види депозитних ресурсів банку);

4) Частота:

- Разовий (проводиться епізодично з якихось певних умов);
- Періодичний (проводиться систематично через певний інтервал часу)[]

5) Методи :

- Метод порівнянь (передбачає зіставлення невідомого (досліджуваного) явища, предметів із відомими, вивченими раніше, з метою визначення їх спільних рис або відмінностей); [13, с. 358]

- Метод використання абсолютних і відносних показників (абсолютні показники характеризують кількісні розміри залучених коштів та ін., а відносні відбивають співвідношення певних абсолютних показників);
- Графічний метод (графіки є масштабним зображенням показників за допомогою геометричних знаків (ліній, прямокутників, кіл) або умовних художніх фігур і мають велике ілюстративне значення. Завдяки їм досліджуваний матеріал стає зрозумілішим);
- Метод табличного відображення аналітичних даних (результати аналізу звичайно подаються у вигляді таблиць. Це найбільш раціональна і зручна для сприйняття форма уявлення аналітичної інформації про досліджувані явища за допомогою цифр, розташованих у певному порядку) [2, с. 9-10]

Важливою складовою аналізу депозитного портфелю АТ «Правекс банк» є розвиток клієнтської бази. А як відомо, що даний банк спеціалізується не тільки на фізичних особах, а і на великій кількості юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Для цього використовують таку систему коефіцієнтів: коефіцієнт плинності клієнтів, коефіцієнт постійності клієнтів, коефіцієнт залучення клієнтів, коефіцієнт розширення клієнтської бази. [16, с.79]

Коефіцієнт плинності розраховується за такою формулою:

$$K_{\text{плин}} = \frac{\text{Середня кількість рахунків за період}}{\text{Середня кількість рахунків клієнтів}} \quad (2.2)$$

Коефіцієнт постійності клієнтів розраховується за формулою:

$$K_{\text{пост}} = 1 - K_{\text{плин}} \quad (2.3)$$

Коефіцієнт залучення клієнтів розраховується за формулою:

$$K_{\text{залуч}} = \frac{\text{Кількість відкритих рахунків за період}}{\text{Середня кількість рахунків}} \quad (2.4)$$

Коефіцієнт розширення клієнтської бази розраховується за формулою:

$$K_{\text{розш}} = \frac{\text{Кількість відкритих рахунків} - \text{Кількість закритих рахунків}}{\text{Середня кількість рахунків}} \quad (2.5)$$

Для характеристики здатності банку залучати депозити для підтримання своїх кредитних операцій та його можливості давати в кредит ці депозити використовується ще такий показник, як коефіцієнт співвідношення позик та депозитів. Цей коефіцієнт розраховується за такою формулою:

$$K_{п/д} = \frac{\text{Позики}}{\text{Депозити}} \quad (2.6)$$

Також важливим для функціонування будь-якого банку є ефективна законодавча база. Основні нормативні документами в розрізі депозитної діяльності, якими керується АТ «Правекс Банк» наведені в дод. Д. А також головний внутрішній документ банку це – Рішення Першого Заступника ГПБ від 27.07.2018 № 180 / CEO First Deputy Decision dated 27.07.2018 № 180 / Про затвердження Положення про вклади фізичних осіб у національній та іноземній валютах у АТ «Правекс Банк».

Виконання усіх цих методів оцінки депозитного портфелю банку дає змогу оцінити його стан та визначити основні завдання для банку, які допоможуть в майбутньому ще більше підвищити ефективність депозитної політики банку. Депозитну політику банку можна охарактеризувати як ефективну тільки якщо виконується така умова:

$$\text{Обсяг кредитів (Кр)} \geq \text{Обсягу депозитів (Д)} \quad (2.7)$$

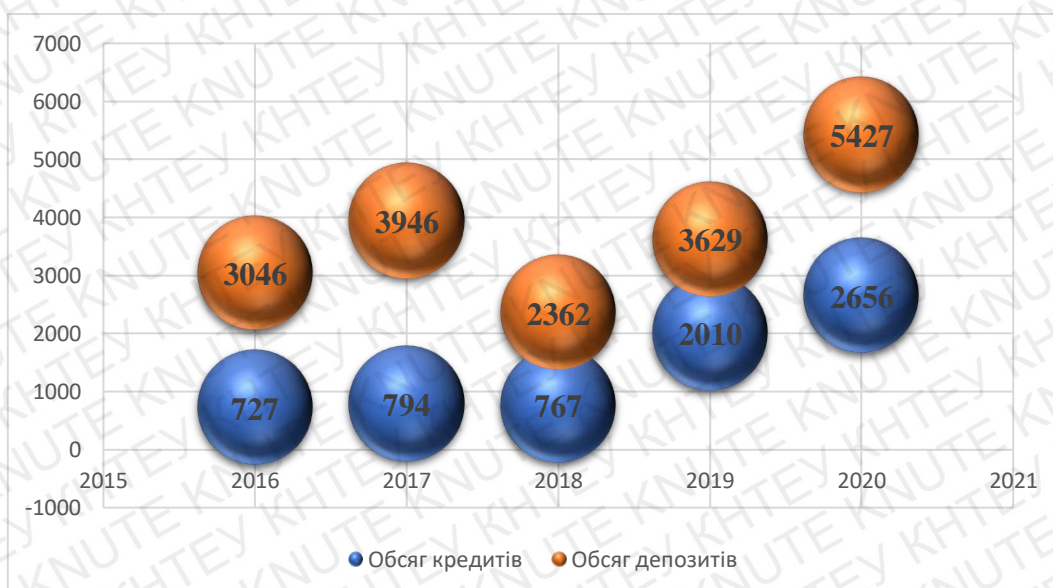

Рис.2.3. Динаміка обсягів кредитів і депозитів Правекс Банку, млн.грн.*

*Примітка: розраховано та побудовано автором на основі джерела [16]

Як видно з рисунку 2.3, в усіх аналізованих роках обсяг депозитів перевищує обсяг кредитів. З одного боку, перевищення обсягу притоку коштів на депозити над обсягами кредитування вказує на зростання довіри до банків як фізичних, так і юридичних осіб. Але з іншого, вказує на наявність «неробочих ресурсів», внаслідок чого, банки не отримують достатньо прибутку для покриття зобов'язань по депозитам, що впливає на їх фінансову стійкість. Отже, враховуючи формулу (2.7.), можна стверджувати, що депозитна політика АТ «Правекс Банк» банку є неефективною.

Отже, провівши аналіз депозитних операцій Правекс Банку можна зробити ряд висновків:

- 1) Залучення коштів клієнтів банку з кожним аналізованим роком зростає. Основними залученими коштами є вільні кошти юридичних осіб.
- 2) Найбільшу часту залучених коштів становлять депозити до запитання, адже для клієнтів банку головною перевагою є їх висока ліквідність, що надає можливість безпосереднього їх використання як засобу платежу.
- 3) Щодо валюти залучення коштів клієнтів банку, ми зробили висновок, що найбільше клієнти залучають кошти в національній валюті, тому що відсотки вищі та у разі будь якої ситуації з банком, Фонд гарантування буде повертати вклад в гривневому еквіваленті.
- 4) АТ «Правекс Банк» має велику кількість різних депозитів з різними умовами для будь-якого клієнта, як з автопродлонгацією так і без неї.
- 5) Депозитна політика АТ «Правекс Банк» є недостатньо ефективною адже не виконується умова, коли обсяг кредитів більше або дорівнює обсягу депозитів.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ

3.1. Розвиток методичного інструментарію управління якістю депозитного портфеля банку

Функціонування будь-якого банку залежить від узгодженої взаємодії всіх його підсистем, кожна з яких функціонує відповідно до певних своїх завдань та мети. Якість депозитної діяльності – це міра точності депозитного менеджменту, що може бути визначена досягненням очікуваного стану об'єктів депозитного менеджменту відповідно до розробленої їх структуризації, мети депозитного менеджменту чи ступенем наближення до неї.[50, с.132]

Ефективність депозитної діяльності, з одного боку, залежить від ефективності внутрішньобанківських відносин і процесів, достатності ресурсів банку, а, з іншого, – від зовнішнього середовища та умов, що визначають кон'юнктуру депозитного ринку. Дія зовнішніх факторів не залежить від банку.

До таких факторів впливу можна віднести:

- державна політика, яка спрямована на забезпечення сталого розвитку економіки, запобігання настанню криз та підтримку діяльності суб'єктів господарювання;
- динаміка основних макроекономічних показників таких як рівень інфляції, безробіття, девальвації та рівень відсоткових ставок;
- розвиток банківської системи та кредитно-фінансових інститутів;
- рівень довіри населення до банківської системи, ступінь обізнаності та проінформованості населення про діяльність банків;
- стан демографічної ситуації у різних регіонах країни;
- рівень конкуренції;
- ефективність системи гарантування вкладів;
- ступінь розвитку окремих галузей економіки.

Дія внутрішніх факторів безпосередньо залежить від банку. До внутрішніх факторів впливу на якість депозитного портфелю, зазвичай, відносять:

- асортимент депозитних послуг;
- репутація банку;
- кваліфікація персоналу та якість обслуговування клієнтів;
- наявність достатньої кількості філій у банку;
- склад бази клієнтів;
- фінансова стійкість банку. [17, с.108-110]

Фактори які впливають на формування депозитних ресурсів мають різні ступені впливу та не є рівнозначними, тому для визначення рівнів вагомості основних факторів використаємо метод аналізу ієрархій, який дозволяє проранжувати фактори формування депозитних ресурсів банку та перевірити пріоритети експертів на узгодженість факторів між собою. (див.дод.Е)

Для того щоб визначити важливість кожного з факторів використаємо шкалу парних порівнянь Т.Сааті, що зображена в табл. 3.1 та проведемо відповідні розрахунки.

Таблиця 3.1

Шкала парних порівнянь Т.Сааті*

Відносна важливість(бали)	Визначення	Пояснення
1	однакова важливість	обидва елементи вносять однаковий вклад
3	один елемент трохи важливіший за другий	дозволяє поставити один елемент трохи вище за другий
5	суттєва перевага	дозволяє встановити безумовну перевагу одного над другим
7	значна перевага	один елемент настільки важливіший за другий, що є практично значимим
9	абсолютна перевага одного над другим	очевидність переваги підтверджується більшістю
2,4,6,8	проміжні оцінки між сусідніми твердженнями	компромісне твердження
якщо при порівнянні одного елемента з другим, отримане одне з вищевказаних чисел (1-9), то при порівнянні другого з першим, матимемо обернену величину		

*Примітка: створено автором на основі джерела [22]

Далі робимо відповідні обчислення для нашого прикладу відповідно до додатку Е та знаходимо основні показники [7 с. 313].

1. Компоненти власного вектора локальних пріоритетів (P)

$$1 = \sqrt[7]{1 * \frac{1}{7} * 2 * \frac{1}{4} * \frac{1}{5} * \frac{1}{5} * \frac{1}{7}} = 0,33; \quad 2 = \sqrt[7]{7 * 1 * 3 * 7 * 8 * 6 * 5} = 4,46 ;$$

$$3 = \sqrt[7]{\frac{1}{2} * \frac{1}{3} * 1 * \frac{1}{2} * 5 * 3 * 4} = 1,26; \quad 4 = \sqrt[7]{4 * \frac{1}{7} * 2 * 1 * \frac{1}{2} * \frac{1}{3} * \frac{1}{5}} = 0,63;$$

$$5 = \sqrt[7]{5 * \frac{1}{8} * \frac{1}{5} * 2 * 1 * \frac{1}{4} * \frac{1}{2}} = 0,60; \quad 6 = \sqrt[7]{5 * \frac{1}{6} * \frac{1}{3} * 3 * 4 * 1 * 3} = 1,39;$$

$$7 = \sqrt[7]{7 * \frac{1}{5} * \frac{1}{4} * 5 * 2 * \frac{1}{3} * 1} = 1,02$$

$$0,33 + 4,46 + 1,26 + 0,63 + 0,60 + 1,02 + 1,39 = \mathbf{9,69}$$

$$P1 = 0,33 / 9,69 = 0,03$$

$$P5 = 0,60 / 9,69 = 0,06$$

$$P2 = 4,46 / 9,69 = 0,46$$

$$P6 = 1,39 / 9,69 = 0,14$$

$$P3 = 1,26 / 9,69 = 0,13$$

$$P7 = 1,02 / 9,69 = 0,10$$

$$P4 = 0,63 / 9,69 = 0,06$$

2. Максимальне значення обернено-симетричної матриці попарних порівнянь ($\lambda_{\max}$)

$$\lambda_1 = 1 + 7 + 1/2 + 4 + 5 + 5 + 7 = 29,5$$

$$\lambda_5 = 1/5 + 8 + 5 + 1/2 + 1 + 4 + 2 = 20,7$$

$$\lambda_2 = 1/7 + 1 + 1/3 + 1/7 + 1/8 + 1/6 + 1/5 = 2,095$$

$$\lambda_6 = 1/5 + 6 + 3 + 1/3 + 1/4 + 1 + 1/3 = 11,11$$

$$\lambda_3 = 4 + 3 + 1 + 2 + 1/5 + 1/3 + 1/4 = 8,78$$

$$\lambda_7 = 1/7 + 5 + 4 + 1/5 + 1/2 + 3 + 1 = 13,84$$

$$\lambda_4 = 1/4 + 7 + 1/2 + 1 + 2 + 3 + 5 = 18,75$$

$$\lambda_{\max} = 29,5 * 0,03 + 2,095 * 0,46 + 8,78 * 0,13 + 18,75 * 0,06 + 20,7 * 0,06 + 11,11 * 0,14 + 13,84 * 0,10 = 0,88 + 0,96 + 1,14 + 1,12 + 1,24 + 1,55 + 1,38 = \mathbf{8,27}$$

3. Індекс узгодженості (IY)

$$IY = (\lambda_{\max} - n) / (n - 1) = (8,27 - 7) / (7 - 1) = 0,21$$

4. Відношення узгодженості (BY)

BY = IY / Ics, де Ics – нормативне значення для n-ї кількості критеріїв, 7=1,32

$$BY = 0,293 / 1,32 = \mathbf{0,15}$$

Допустимими вважаються значення BY в діапазоні 0,1 -0,3

Використання методу аналізу ієрархій для оцінки факторів, які впливають на формування депозитних ресурсів дозволяє сформувати відповідну множину варіантів, які відповідають стратегічним цілям банку. Отже, Відношення узгодженості пріоритетів експертів відносно рівнів вагомості факторів формування депозитних ресурсів банку в системі управління залученими ресурсами знаходиться в рекомендованому інтервалі від 0 до 0,3. Це підтверджує об'єктивність та обґрунтованість одержаних результатів.

Управління депозитним портфелем повинно носити системний характер з чітко вираженою цільовою орієнтацією, тобто з огляду на те, що основною метою формування депозитного портфеля є отримання доходу і збереження капіталу, то управління депозитним портфелем повинно бути повністю спрямоване на реалізацію даної мети, це вимагає забезпечити зберігання вкладених коштів і відповідність складу і структури вибраному типу портфеля.

З огляду на, що стандартний управлінський цикл являє собою: планування, регулювання (виконання плану), контроль то управлінський цикл для депозитного портфеля буде полягати внаступному:

- перша фаза - планування - полягатиме у формуванні депозитного портфеля, а саме у визначенні цілей, розробці стратегії і тактики формування депозитного портфеля;

- друга фаза - регулювання - полягає в організації послідовного виконання поставлених стратегічних і тактичних завдань формування депозитного портфеля, буде спрямована на підтримку запланованого рівня доходу і ризику, у зв'язку з чим буде включати виявлення ризиків і розробку заходів щодо зниження їх рівня;

- третя фаза - контроль - покликана відповісти на питання: чи досягнуто поставлені цілі? Чи потребують управлінські рішення коректування? Висновки, отримані на цій фазі управління, можуть лягти в основу як поточного регулювання, так і коригування тактики і стратегії формування депозитного портфеля.[46,с.314]Для ефективного управління депозитним портфелем банку потрібно врахувати основні функції управління власними засобами та чинники,

що беруться до уваги в процесі прийняття управлінського рішення. Схематично основні функції зображено на рис. 3.1

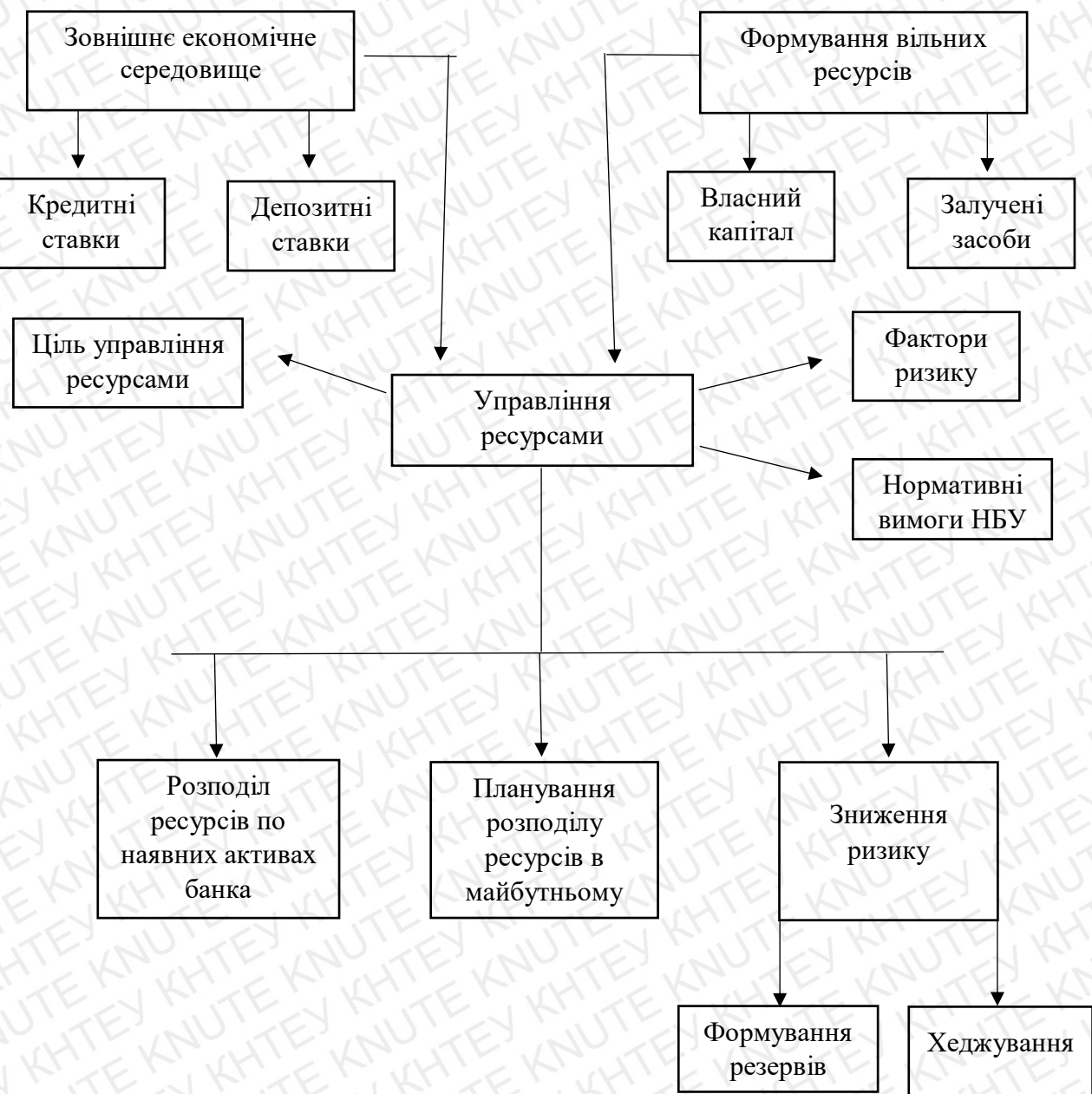

Рис.3.1 Схема управління ресурсами банку*

*Примітка: складено автором на основі джерела [11]

За результатами проведеного дослідження наукової літератури нами з'ясовано, що для аналізу депозитних ресурсів банку необхідно сформувати якісну систему його методів, що охарактеризовані в таблиці 3.2.

Характеристика методів аналізу депозитних ресурсів банку*

Метод аналізу	Характеристика
Горизонтальний	вивчення динаміки окремих показників, що характеризують депозитні ресурси, у часі
Вертикальний	визначення структури депозитних ресурсів за різними ознаками з оцінкою впливу різних факторів на кінцевий результат
Коефіцієнтний	розрахунок відношень між окремими абсолютними показниками: оборотність; середній термін зберігання; рівень осідання; середній строк використання; нестабільність депозитів до запитання та строкових депозитів; коефіцієнт використання депозитів; рівень диверсифікації депозитів; коефіцієнт трансформації короткострокових кредитів; середня процентна ставка сплачена
Порівняльний	співставлення значень окремих груп аналогічних показників між собою шляхом розрахунку розмірів абсолютних та відносних відхилень показників, що порівнюються
Факторний	статистичний метод аналізу впливу окремих факторів (чинників) на обсяг депозитних ресурсів та на витрати за їх залучення
Групувань	систематизація даних звітності (за ступенем ліквідності, економічної сутності операцій, рівнем, що дозволяють поглиблено розібратися в сутності аналізованих явищ і процесів, що впливають на депозитні ресурси банку
Графічний	масштабне зображення показників аналізу за допомогою геометричних знаків (ліній, прямокутників, кіл) або умовних художніх фігур. Мають велике ілюстративне значення
Табличний	подання результатів аналізу у вигляді таблиць для покращення їх сприйняття. Табличний матеріал дає змогу охопити аналітичні дані в цілому як єдину систему
Операційно-вартісний аналіз	визначення ефективності залучення того чи іншого виду депозитних ресурсів. Його застосування допомагає визначити, які види депозитних ресурсів потрібно зменшити в обсязі або в умовах залучення, а які збільшити в обсязі

*Примітка: складено автором на основі джерела [12]

Існує різноманітна кількість показників, які характеризують якість депозитного портфелю, проте, багато клієнтів навіть про них не здогадуються та

і навряд будуть їх розраховувати, тому потрібно розробити більш просту систему критеріїв якості, яка буде зрозуміла навіть фінансово-неграмотному клієнту.

Насамперед потрібно звернути увагу на інформацію, яка може слугувати сигналом про проблеми банку з ліквідністю або взагалі виведення банку з ринку банківських послуг. Майже все населення нашої країни має доступ до інтернету, тому таку інформацію можна знайти в різних джерелах або ж в фінансових звітах на кожному сайті банку. В цих звітах для майбутнього вкладника є корисною інформація не тільки про депозити банку, а саме стан кредитного портфелю, адже банк здійснює кредитування за рахунок депозитних коштів клієнтів і чим більше буде заборгованість із неповернутих кредитів та відсотків по ним, тим більша ймовірність погіршення якості депозитного портфелю в банку та втрати коштів вкладників.

При великій кількості неповернутих кредитів слід звернути увагу на резерви (гроші, якими банк перекриває можливий брак коштів через те, що йому припинили платити кредит). [18] Також у звітності банку слід глянути на банківські активи та розмір прибутку. Якщо активи в банку протягом аналізованих періодів збільшились це хороший знак, проте якщо все навпаки і банк починає працювати собі в збиток, то існує привід задуматись про надійність такого банку та якість його депозитного портфелю. Рівень ліквідності банку дає змогу нам зрозуміти чи зможемо ми забрати наші кошти в будь-який момент, тому Національний банк встановив так званий "норматив ліквідності" — відсоток від суми депозиту, який потрібно відкласти. Якщо банк виконує цей норматив, то зуміє повернути довірені йому гроші. Особливу увагу при визначенні якості депозитного портфелю потрібно приділити депозитній ставці. Чим вищу ставку від середнього рівня пропонує банк, тим більша ймовірність того, що він має дефіцит грошей, що призводить до збільшення вартості кредитів.

Для більш глибокої оцінки ми використаємо такі основні коефіцієнти як (дод. А.):

1. Коефіцієнт структури депозитних коштів (частка коштів до запитання та строкових коштів банку в загальній сумі залучених депозитів), за допомогою якого ми зможемо визначити стабільність депозитних коштів банку. Якщо даний коефіцієнт протягом аналізованих років буде знижуватись - це характеризує меншу залежність банку від залучених коштів.
2. Коефіцієнт структури депозитних коштів за строковістю. Висока питома вага короткострокових депозитів у їх загальній сумі свідчить про нестабільність ресурсної бази банку.
3. Коефіцієнт вкладів фізичних осіб в зобов'язаннях банку. Для визначення даного показника потрібно знайти співвідношення частки депозитів фізичних осіб у структурі усіх зобов'язань банку. Збільшення даного коефіцієнту позитивно впливає на зміцнення стабільності ресурсної бази банку.[3]
4. Рівень процентної маржі. Розраховується як співвідношення різниці процентних доходів і процентних витрат до активів банку. Цей коефіцієнт показує ефективність проведення процентної політики банком.
5. Коефіцієнт прибутковості активів. Зріст цього показника свідчить про збільшення прибутковості банку.
6. Коефіцієнт ефективності банку. Цей коефіцієнт ілюструє співвідношення операційних витрат та операційних доходів. Чим менше його значення, тим ефективніше банк розпоряджається своїми коштами.
7. Коефіцієнт фінансового важеля. Характеризує ступінь захищеності власним капіталом банку і розраховується як співвідношення суми депозитів до власного капіталу.[21]
8. Коефіцієнт надійності. Показує рівень залежності банку від залучених коштів і розраховується як співвідношення власного капіталу банку до залучених коштів.
9. Коефіцієнт використання депозитів. Цей коефіцієнт показує, який процент від загального обсягу залучених ресурсів розміщений у кредити. Якщо

коефіцієнт перевищує 75 % , то це свідчить про ризиковану агресивну кредитну політику банку. Якщо ж він менше 65 % — про пасивну кредитну політику і розраховується як співвідношення середніх залишків за кредитними вкладеннями на середні залишки за всіма залученими вкладеннями.

10. Рівень диверсифікації депозитів. Рівень диверсифікації депозитів визначається кількістю та часткою великих депозитів, які збільшують ризик втрат і порушення ліквідності в разі дострокового вилучення депозитів. Сума всіх великих депозитів не повинна перевищувати розмір капіталу банку. До великого депозиту належить депозит понад 10 % від розміру власного капіталу банку. Занадто високий рівень диверсифікації депозитів ускладнює управління депозитною базою.[21] Розраховується даний показник, як співвідношення великих депозитів банку до суми усіх залучених коштів.

Таким чином, технологію оцінки депозитних операцій банку можна розглядати як сукупність послідовних дій, що ґрунтуються на теоретичних засадах і спрямовані на впорядкування та систематизацію підходів до аналізу депозитних операцій банку. Враховуючи все вище викладене, ми вважаємо, що до аналізу депозитних ресурсів банку потрібно підходити перш за все комплексно, враховуючи основні принципи такого аналізу, а також особливості того чи іншого виду депозитного ресурсу банку.

3.2. Розрахунок депозитного портфелю банку за визначеними критеріями якості

Аналіз ефективності депозитного портфелю банківської установи проводиться за допомогою показників, які відображають взаємозв'язок депозитної та кредитної діяльності банку, а також вплив сукупності активів на результати діяльності банку, що дозволяє оперативно визначати дохідність його депозитної діяльності. Розрахунок показників представлено в табл. 3.3

**Показники ефективності депозитного портфелю АТ «Правекс Банк»
станом на 2019-2020рр, тис.грн***

Показник	2019 рік	2020 рік	Відхилення
Критерій максимізації прибутковості активів, %	$\frac{696061-(495596)}{5764633} = 0,03$	$\frac{643682-(478953)}{7665343} = 0,02$	-0,01
Частка вкладів фіз.осіб в пасивах, %	$\frac{1879312}{3869596} \times 100\% = 48,5$	$\frac{2295022}{5945645} \times 100\% = 38,6$	-9,9
Коефіцієнт співвідношення коштів фізичних і юридичних осіб %	$\frac{1879312}{1758992} = 1,06$	$\frac{2295022}{3132904} = 0,73$	-0,33
Рівень надійності, %	$\frac{1895037}{3869596} \times 100\% = 48,9$	$\frac{1719698}{5945645} \times 100\% = 28,9$	-20
Частка власного капіталу, сформована за рахунок прибутку, %	$\frac{1895037-1048726}{1895037} = 0,43$	$\frac{1719698-1048726}{1719698} = 0,10$	-0,33
Рівень процентної маржі, %	$\frac{545785-151905}{5764633} \times 100\% = 6,8$	$\frac{455466-153115}{7665343} \times 100\% = 3,9$	-2,9
Ефективність використання банком залучених ресурсів, %	$\frac{696061}{3869596} = 0,21$	$\frac{643682}{5945645} = 0,10$	-0,11
Ефективність використання власного капіталу, %	$\frac{696061}{1895037} \times 100\% = 36,7$	$\frac{643682}{1719698} \times 100\% = 37,4$	+0,7
Коефіцієнт структури депозитних коштів	$\frac{2335370}{3638304} = 0,64$	$\frac{4170511}{5427926} = 0,77$	+0,13

Закінчення табл. 3.3

Коефіцієнт ефективності банку	$\frac{47215}{279405}=0,16$	$\frac{37835}{274867}=0,13$	-0,03
Коефіцієнт фінансового важеля	$\frac{3638304}{1895037}=1,92$	$\frac{5427926}{1719698}=3,16$	+1,24
Коефіцієнт використання депозитів	$\frac{(1219305+1435797)/2}{(3638304+2372836)/2}=44,17$	$\frac{(3098315+1435797)/2}{(3638304+5427926)/2}=50,07$	+5,9
Рівень диверсифікації депозитів	$\frac{452141}{3638304}=0,01$	$\frac{609494}{5427926}=0,11$	+0,1

*Примітка: розраховано та побудовано автором на основі джерела[41, дод Б,В,Г]

Згідно таблиці 3.3 можна помітити, що критерій максимізації прибутковості активів в 2020 році мав від'ємне значення, це вказує на погіршення рівень ефективності управління процесом залучення та використання вільних коштів. За цей період спостерігаємо зниження коефіцієнта співвідношення коштів фізичних і юридичних осіб з 1,06 до 0,73. Коефіцієнт відношення капіталу і зобов'язань банку також мав тенденцію до зниження. Це говорить про погіршення банком активності у сфері залучення ресурсів. Частка вкладів фізичних осіб в пасивах показує нам залежність банку від ресурсів фізичних осіб. Оптимальне значення коефіцієнта – не більше 50%. В аналізованих роках даний показник становить 48,5% та 38,6% відповідно, що відповідає нормі. Також ми можемо зробити висновок, що банк використовує власний капітал ефективно. В 2020 році показник ефективності власного капіталу збільшився на 0,7% і становив 37,4%, а в 2019 році - 36,7%. Рівень процентної маржі показує ефективність використання процентної політики банку, чим вище відсоток тим краще. В нашому випадку банк використовував процентну політику ефективно в 2019 році адже показник становив 6,8% проте в 2020 році даний показник зменшився на 2,9% і становив – 3,9% ,що нижче порогового значення 5%. Коефіцієнт структури депозитних коштів в 2020 році збільшився на 0,13 %, що

вказує на більшу залежність банку від залучених коштів. Як ми спостерігаємо коефіцієнт ефективності банку низький, що є позитивним адже чим менше значення ти ефективніше банк розпоряджається своїми коштами. Коефіцієнт фінансового важеля вказує показує ступінь захищеності депозитів власним капіталом, чим вищий показник, тим більш захищені депозити. В аналізованих роках даний коефіцієнт дорівнює 1,92% та 3,16% відповідно. Проаналізувавши коефіцієнт використання депозитів можемо сказати, що АТ «Правекс Банк» використовує пасивну кредитну політику, адже його значення мене 65%. Рівень диверсифікації депозитів АТ «Правекс Банк» на низькому рівні, а саме 0,01% та 0,11%, що не ускладнює управління депозитною базою банку.

АТ «Правекс Банк» здійснював свою діяльність в умовах непередбачуваного розвитку макроекономічного сценарію на фоні світового потрясіння на міжнародних ринках, викликаного спалахом коронавірусу, зростання девальвації гривні, змін у виконавчій владі країни, стриманої реалізації системно-важливих для банківської системи реформ, в тому числі судової реформи та захисту прав кредиторів, замороженого конфлікту на Сході України, що безпосередньо вплинули на його фінансові результати станом на 31 грудня 2020 року. Банківський сектор суттєво відчув вплив від введення карантинних обмежень, пов'язаних із Covid-19. З початку року активно зростали обсяги депозитів фізичних осіб, як в гривні, так і в іноземній валюті. Проте, починаючи з середини березня спостерігався відтік коштів, що було обумовлено негативними настроями населення та бізнесу, який було покрито за рахунок достатньої ліквідності банківського сектору. Проте, вже у III кварталі позитивна динаміка основних показників діяльності банків почала відновлюватися після стрімкого розгортання кризи навесні. Приріст депозитного портфелю банків, який переважно відбувався за рахунок припливу коштів на вимогу, а також відновлення попиту на гривневі ОВДП з боку нерезидентів забезпечили значне зростання вкладень у державні цінні папери [43]

Для більш детальної оцінки АТ «Правекс Банк» спробуємо спрогнозувати за допомогою тренду рівень залучення вільних коштів клієнтів на декілька

періодів вперед.(рис.3.1). Як ми бачимо на рисунку, що R дорівнює 0,8405, чим ближче R наближається до 1 тим більш точніший прогноз. В нашому випадку прогноз сформований достатньо точною. Отже можемо зробити висновок, що станом на 01.01.2022р та 01.01.2023р., спостерігається позитивна тенденція до зростання кошти клієнтів в АТ «Правекс Банк», що не може не тішити. Проте в період нестабільності економіки, пандемії COVID-19, карантинні обмеження, зростання безробіття даний показник може змінитись.

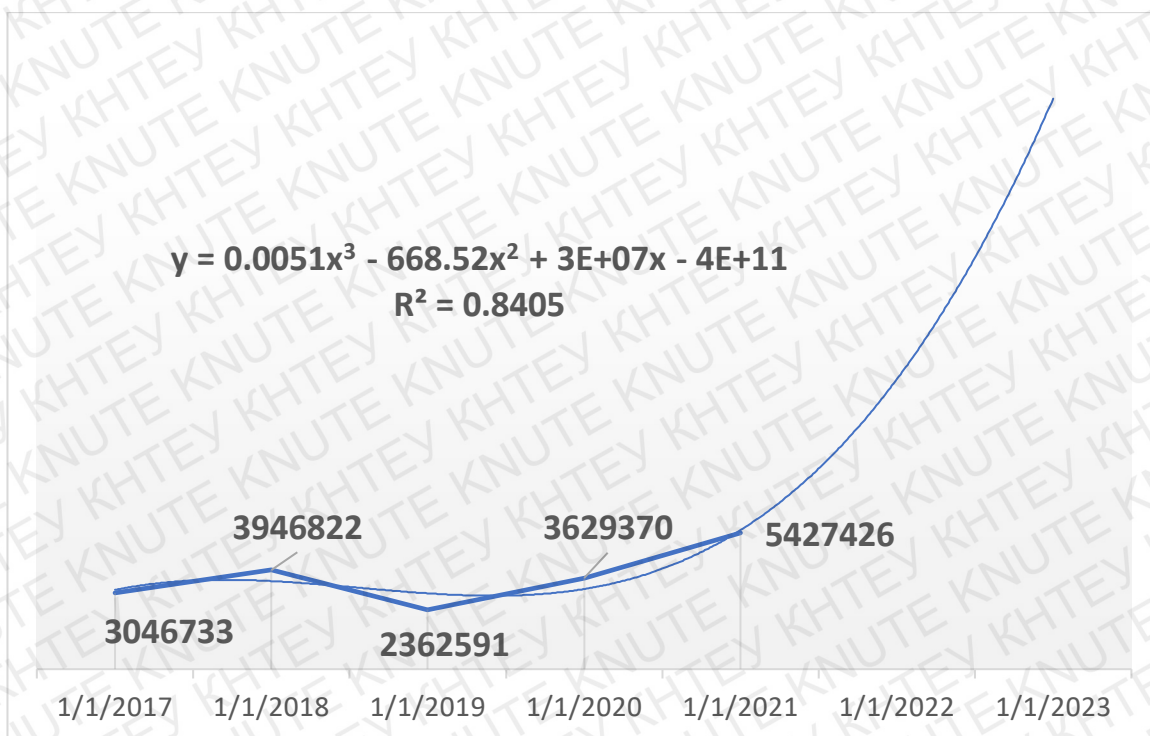

Рис.3.1. Прогноз обсягів коштів клієнтів АТ «Правекс Банк» станом на 01.01.2022-01.01.2023рр*

*Примітка: побудовано автором на основі джерела[14]

На сьогодні основною причиною скорочення депозитів населення є нестабільний рівень інфляції, а тому це є основною перешкодою для клієнтів у розміщенні депозитів на тривалий термін. Рівень інфляції в Україні можна побачити в таблиці 3.4. Як бачимо починаючи з 2019 року рівень інфляції починає збільшуватись і на початку 2021 року становить 106,4%, що на 2,3% більше ніж у 2019 році та на 1,4 % більше ніж у попередньому 2020 році. Причиною такого зростання інфляції в 2021 році є подорожчання окремих продуктів, тарифів на житло, воду, електроенергію, газ, транспорту.

Рівень інфляції в Україні за 2017-2021рр.,%*

Період	2017	2018	2019	2020	2021
Рівень інфляції	113,7	109,8	104,1	105	106,4

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [42]

В Україні ставка податку для оподаткування доходів у вигляді процентів за поточними чи депозитними рахунками встановлено на рівні 18% і з цих же доходів утримується військовий збір за ставкою 1,5%, тобто сумарно доходи у вигляді процентів за депозитом оподатковуються за ставкою 19,5%[30]

Ринок депозитних послуг також досить чутливий до середнього рівня заробітної плати населення, що можна побачити на рисунку 3.2, адже клієнти не мають змогу заощаджувати, тому що відбувається збільшення цін на товари та послуги.

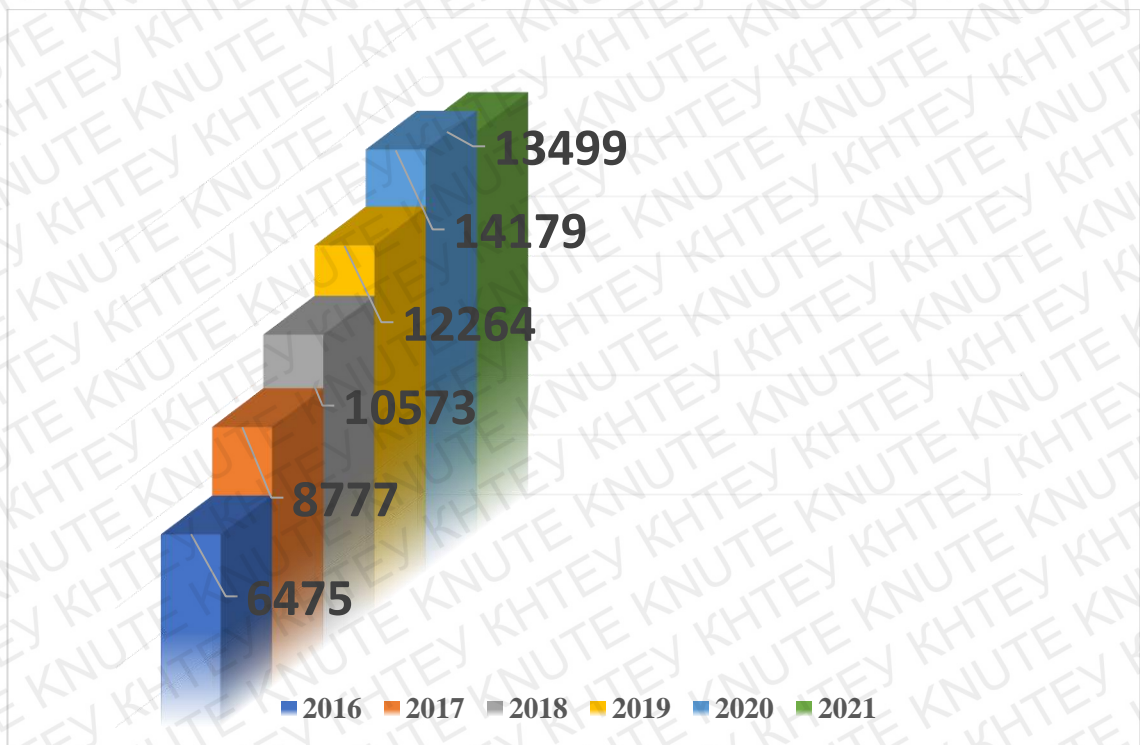

Рис.3.2 Рівень середньої заробітної плати за 2016-2020рр., тис.грн.*

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [25]

Як зазначив в коментарі "Сьогодні" професор Олег Яременко, банкам вже не так потрібні "приватні" вкладники. "Банківській сфері, по великому рахунку, вже не потрібні вклади від населення. Вона розчарувалася в приватних вкладниках і вже не ганяється за їх грошима, як раніше. Банки зараз отримують ресурси від НБУ через систему рефінансування. Вкладають їх в цінні державні папери, і так система сама себе забезпечує"

Також важливу роль у залученні якнайбільше вкладників відіграє облікова ставка НБУ, адже саме вона регулює рівень відсоткових ставок у банках. З початку року НБУ поступово знижує розмір облікової ставки, що слугує серйозним фактором для зниження процентних ставок по депозитам. Разом з тим, банки нарощують обсяги споживчого кредитування в тому числі і АТ «Правекс Банк» і мають великі плани на кредитування середнього та малого бізнесу, що в свою чергу вимагає залучення нових гривневих ресурсів і компенсує вектор зниження розміру процентних ставок. Адже саме зниження депозитних ставок дає можливість надавати доступні кредити. Оскільки залучаючи кошти під високі відсотки, банк не може пропонувати дешеві кредити.

Таблиця 3.5

Рівень облікової ставки в Україні за 2017-2021рр, %*

Період	2017	2018	2019	2020	2021
Облікова ставка	13,00	17,00	17,50	6,00	8,5

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [21]

Як ми бачимо в таблиці 3.5., що в 2020 році Національний Банк України значно знизив облікову ставку до 6,00% і це найнижчий рівень облікової ставки за всю історію існування України. Причиною цього стала криза пов'язана з коронавірусом та карантинном, тому НБУ був вимушений підтримати та

простимулювати економіку нашої країни. В свою чергу зростання облікової ставки, що ми спостерігаємо протягом 2018-2019 році, допомагає знизити інфляцію.

Для розробки успішнішої депозитної стратегії банк повинен мати відповідь на ряд наступних запитань:

- який тип депозитного рахунку стратегічно найкраще відповідає потребам банку?
- як навчити працівників банку залученню цих депозитів?
- скільки банк може витратити на маркетинг?[41, с.39]

Тому для створення вигідної депозитної стратегії, яка буде сприяти підвищенню якості депозитного портфелю слід запропонувати такі шляхи її поліпшення:

- 1) формування довіри клієнтів шляхом підтримання бездоганної ділової репутації, ретельного та постійного вивчення інтересів вкладників та їх запитів;
- 2) розробка депозитної політики, яка була б приваблива як для банку так і його клієнтів шляхом надання їм простих та зрозумілих продуктів та з мінімальними затратами для банку;
- 3) удосконалення системи гарантування вкладів шляхом захисту інтересів не тільки фізичних, але і ФОПів. Певні напрацювання в цьому напрямку вже є – Фонд планує поетапне збільшення гарантованої суми, і до 2027 р. вона становитиме 100 тис. євро в гривневому еквіваленті та включати депозити юридичних осіб (з 01.01.2017 вже гарантуються кошти ФОПів);
- 4) підвищення фонду гарантування виплат для вкладників, що дасть змогу потенційним клієнтам не хвилюватись за свої кошти. Проте перші кроки до виконання даного пункту уже існують, адже фонд гарантування вкладів фізичних осіб планує у 2021 році підвищити гарантовану суму відшкодування вкладникам до 400 тис. гривень., а в 2023 до 600 тис.грн.;
- 5) розвиток депозитних операцій, шляхом застосування нових технології та використання комбінованих банківських продуктів. Наприклад,

запровадження гібридних депозитів, які включають інвестиції з доходом та низькими ризиками та високою прибутковістю;

- б) розміщення на сайтах банків договорів депозитних вкладів, що дасть вкладнику ознайомитись з усіма умовами до початку співпраці з даним банком;
- 7) доцільно розвивати та використовувати віддалене (дистанційне) банківське обслуговування фізичних і юридичних осіб через банкомати, управління рахунком (банкінг) через телефон, Інтернет тощо. Основним напрямом розвитку банківського дистанційного обслуговування клієнтів у майбутньому стануть такі канали просування банківських послуг, як маркетинг через Інтернет, інтерактивні філії, всесвітня телевізійна мережа (Web"TV) [31, с.163];
- 8) використання будь-яких акцій для вкладників. Для прикладу підвищення відсотків за вкладами до свят та пам'ятних дат; вручення подарунків постійним клієнтам з символікою банку;
- 9) підвищення зацікавленості студентів, пенсіонерів, VIP-клієнтів, громадян, що виїжджають за кордон шляхом надання особливих умов та додаткових послуг для таких категорій клієнтів;
- 10) розширення використання інтернет-технологій для швидкого обслуговування та мінімізації паперових документів (у деяких банках вже існує можливість клієнту самостійно «відкривати» депозити у веб-банкінгу, стимулюючи його підвищеним відсотком);
- 11) використання інтернет ресурсів для залучення потенційних клієнтів, шляхом надання певної інформації, реклами про вигідні пропозиції та акції в сфері депозитного обслуговування через інтернет-банкінг, сайти банків, адже для сучасних потенційних клієнтів стає нормою звернутися до пошукової системи для ознайомлення з продуктом або послугою, перш ніж приймати рішення;
- 12) запровадження такого інструменту, як бенчмаркінгу депозитних послуг банку, що дозволить йому відслідковувати позиції конкурентів.

Отже, незважаючи на кількість факторів, які впливають на депозитний портфель АТ «Правекс Банк» в цілому його якість та значення більшості розрахованих показників знаходиться на задовільному рівні. Прогноз обсягу коштів клієнтів банку на декілька періодів вперед показав позитивну тенденцію до зростання. А це означає, що АТ «Правекс Банк» зможе вистояти всі перешкоди на своєму шляху та показувати гарні результати в майбутньому.

Тому з метою подальшого розвитку депозитних операцій доцільно вдосконалювати нові та уже існуючі інструменти, методи контролю за якістю портфелю, а також намагатися втримати вже існуючих клієнтів, що дозволить не втратити довіру різного сегменту клієнтів. Це дасть змогу банкам нарощувати обсяги надійних депозитів та спрямовувати ці кошти в інвестиції різних програм для розвитку економіки. А реалізація запропонованих заходів дозволить мінімізувати вплив негативних факторів у короткостроковій перспективі та створить умови для прискореного розвитку депозитного ринку України у майбутньому.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведений нами аналіз дає змогу зрозуміти сутність якості депозитного портфелю, його роль у банківській системі, проаналізувати депозитний портфель АТ «Правекс Банк», розрахувати основні коефіцієнти та зробити наступні висновки:

1) Сутність депозитного портфелю та депозитних операцій банків банків, яка полягає у залученні тимчасово вільних коштів клієнтів як фізичних так і юридичних осіб у банківську систему. Ефективна організація депозитних операцій має здійснюватись з дотриманням певних принципів, а саме: прибутковість, різноманітність, строковість, взаємозв'язок та мінімізація. Ми дійшли висновку, що на сьогоднішній день існує різноманітна кількість депозитних. Перевагою такої великої кількості депозитів є те, що банківська система відновлюється та стає все більш досконалою, проте недоліком цього є те, що банківська практика виділяє нові види депозитів, які часто поєднують в собі певні риси та якості уже існуючих раніше видів депозитів.

2) Основними методами для проведення комплексного аналізу є: метод порівняння, графічний метод, факторний аналіз, метод табличного, відображення аналітичних даних. Аналіз окремих видів залучених ресурсів дає змогу конкретизувати способи підвищення ліквідності та прибутковості роботи банку. Тому існує різноманітна кількість показників за допомогою яких можна оцінити ефективність депозитної політики банку.

3) Проаналізувавши якість депозитного портфелю АТ «Правекс Банк», ми зрозуміли, що серед банків в іноземній групі аналізований банк займає досить малу частку коштів клієнтів, а саме 1,3%, проте даний показник є більшим за попередні аналізовані періоди. Щодо частки коштів клієнтів серед усіх банків в Україні, АТ «Правекс Банк» займає всього 0,4%. Тому у разі ліквідації даного банку, банківський ринок депозитних послуг не так сильно це відчує. Але про ліквідацію банку взагалі не йде мови, адже банк показує досить гарні показники залучення коштів, особливо серед фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб.

Так станом на 2021 р., АТ «Правекс Банк» залучив 3132655 тис.грн., що набагато більше ніж в попередніх роках. Причиною цього стало те, що суб'єкти господарювання та населення поступово почало відновлюватись після коронавірусної кризи та відновлювати свій дохід. Щодо валюти та строковості АТ «Правекс Банк» показує такі ж результати, які у більшості банків, а саме депозити в національній валюті переважають депозити в іноземній валюті та кошти до запитання переважають строкові депозити. Станом на 01.01.2021р. депозитів в національній валюті було більше на 1584834 тис.грн ніж в іноземній, а коштів до запитання в той самий період було на 2913096 тис.грн. Причиною є те що на валютні вклади досить низька відсоткова ставка, а так як клієнтами банку є багато юридичних осіб, то депозити до запитання це найкращий варіант, адже такі депозити можна в будь-який момент отримати.

4) Після розрахунку коефіцієнтів для більш глибокого аналізу, ми зрозуміли, що більшість показників у АТ «Правекс Банк» знаходяться у нормі, про те співвідношення кредитів до депозитів вказує на неефективну депозитну політику, адже в усіх аналізованих роках обсяг депозитів перевищує обсяг кредитів. З одного боку, перевищення обсягу притоку коштів на депозити над обсягами кредитування вказує на зростання довіри до банків як фізичних, так і юридичних осіб. Але з іншого, вказує на наявність «неробочих ресурсів», внаслідок чого, банки не отримують достатньо прибутку для покриття зобов'язань по депозитам, що впливає на їх фінансову стійкість. Незважаючи на це прогноз який був виконаний на декілька періодів вперед, показав позитивну тенденцію, а саме зростання коштів клієнтів станом на 01.01.2022р та 01.01.2023р.

5) Також ми вияснили основні причини чому ж все таки депозити скорочуються: насамперед це криза спричинена COVID-19, рівень інфляції, рівень облікової ставки та безробіття населення.

6) Було запропоновано ряд пропозицій, як допоможуть не тільки аналізованому банку збільшити ресурсну базу, а і усім банкам нашої країни, а саме:

- формування довіри клієнтів шляхом підтримання бездоганної ділової репутації;
- розвиток депозитних операцій, шляхом застосування нових технологій;
- удосконалення системи гарантування вкладів та підвищення гарантованої суми;
- використання будь-яких акцій для вкладників;
- розширення використання інтернет-технологій для швидкого обслуговування та мінімізації паперових документів.

Основною метою дослідження є визначення теоретичних засад і практичних аспектів управління якістю депозитного портфелю банку та розробка рекомендацій щодо його удосконалення. Тому для досягнення даної мети було вирішено ряд наступних завдань:

- 1) визначено сутність депозитних операцій банків;
- 2) наведено класифікацію видів депозитних операцій;
- 3) визначено методичні підходи до комплексного аналізу депозитного портфелю банків;
- 4) проаналізувано динаміку та структуру депозитних операцій вітчизняних банків за останні роки;
- 5) визначено основних критеріїв якості депозитного портфелю банків;
- 6) визначено основних факторів впливу на якість депозитів;
- 7) проведено аналіз та розрахувати основні показники якості депозитного портфелю на прикладі АТ «ПРАВЕКС БАНК»
- 8) проаналізувано основні проблеми залучення коштів банками на депозитні рахунки;
- 9) запропоновано перспективи розвитку та шляхи підвищення ефективності депозитної діяльності банків України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аванесова Н.Е. Особливості управління депозитними операціями у банку Харків: Молодий вчений, 2016р. 11 с.
2. Аналіз банківської діяльності: Підручник, КНЕУ, 2010. 599 с.
3. Андренко А.О., Вороніна Л.В. Проблеми розвитку депозитних операцій банківських установ. *Вісник НТУ «ХПІ»* № 47(1323) 2018. 41 с.
4. Бобиль В.В. Депозитні операції банків України, їхня організація та депозитна політика. Дніпропетровськ: Наукові праці, 2015р. С.54
5. Васюренко О. В. Банківські операції: підручник К.: Знання, 2008. 318 с.
6. Версаль Н.І. Особливості формування депозитних ресурсів банками України. *Фінанси України*. 2014. № 12. 89-95 с.
7. Волохата В.Є Фактори формування депозитних ресурсів банку. *Бізнесінформ*. №8. 2013, 316 с.
8. Волошин М. Довгострокове повернення депозитів фізичних осіб у банку. *Вісник Національного банку України*, 2012. №12. 28-33 с.
9. Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності: Підручник. К.: КНЕУ, 2010. 594 с.
10. Гончарук К.В. Сутність поняття "депозит" і "вклад": їх тотожність та відмінність. Вінниця: Економічні науки, 2012р. 164 с.
11. Євдокимова Н.В. Моделі управління депозитними ресурсами комерційного банку. : дес. на здобуття наук. ступеня канд. економ. Наук: 08.00.11/Євдокимова Н.В – К, 2019. 200 с.
12. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова НБУ від 28.08.2001 №368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
13. Коваленко В.В., Берновська Г.А. Забезпечення ефективності діяльності банків України в умовах фінансової нестабільності. *Економіка і суспільство*, 2016. 361 с.
14. Коренева О, В.Мищенко Банківські операції: підручник.«Знання»,2007.800 с.

15. Коцовська Р. Р. *Банківські операції: підручник К...: Знання, 2010. 390 с.*
16. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 486 с.
17. Кравченко О. М. Мотиваційні механізми залучення банками коштів населення. Статистика України. 2013.-N 1. 108-110 с.
18. Ларіонова К.Л. Донченко Т.В. Аналіз та тенденції розвитку депозитного ринку в Україні. Економічні науки. 2019. 163 с.
19. Лютий І.О. Банківський маркетинг: підручник, 2009. 776 с
20. Матвеев В.В. Гайдаржійська О.М. Василенко В.В. Дослідження депозитного портфелю як інструменту ресурсної політики банку. Молодий вчений. 2018. 661 с.
21. Методика Рейтингового оцінювання надійності вкладів. Рюрік національне рейтингове агенство URL:
<http://www.rurik.com.ua/documents/methodology/Deposits.pdf>
22. Организация систем. Аналитическое планирование URL:
http://www.immsp.kiev.ua/postgraduate/Biblioteka_trudy/AnaliticheskoePlanirovani eSaati1991_1_1_.pdf
23. Основні фінансові дані АТ «Правекс Банк». URL:
<http://www.plus.bankografo.com/banks/pravex-bank.html>
24. Офіційний сайт Mind. Рейтинг банків. URL:
https://mind.ua/banks?utm_source=header-menu
25. Офіційний сайт Міністерства фінансів. Рівень безробіття населення URL:
<https://index.minfin.com.ua/labour/salary/average/2021/>
26. Олійник В. М. Банківський менеджмент: конспект лекцій / В.М., 2014, Ч.2. 144 с.
27. Офіційний сайт АТ «Правекс Банк» URL;
https://www.pravex.com.ua/storage/files/2020-fs-pravex-draft-ukr-signed_1619102366.pdf
28. Офіційний сайт Національного Банку України URL:
<https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#4>

29. Петрук О.М. *Банківська справа: підручник К.: Кондор, 2004.* 461 с.
30. Податок на депозит. URL: https://finance.ua/saving/nalog-na-depozit#headline_3
31. Примостка Л.О., Шевалдіна В. Роль банків у формуванні організованих заощаджень населення. *Банківська справа.* 2013. № 11/12. 76–85 с.
32. Про умови депозитних продуктів АТ «Правекс Банк» URL: https://www.pravex.com.ua/storage/files/praveks-klasika_1623246803.pdf
33. Процентні ставки по депозитним вкладам для фізичних осіб АТ «Правекс Банк» URL: https://www.pravex.com.ua/storage/files/pereglyanuti-vsi-stavki-za-rahunkami-fizichnih-osib-z-01_1625142554.pdf
34. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-111 (Редакція від 14.04.2021, підстава - 1349-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
35. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI. (Редакція від 16.08.2020, підстава - 738-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>
36. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 5 січня.2017 року № 1702-18: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20>
37. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів: Постанова НБУ від 12 листопада 2003 року № 492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>
38. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій: Постанова НБУ від грудня 2003 року №516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>
39. Про затвердження нормативно-правових актів НБУ з бухгалтерського обліку: Постанова НБУ 1 вересня 2017 року № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#Text>

40. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
41. Радченко Н.Г. Методичні підходи до оцінки ефективності депозитної політики банку: Економічні науки. 2014. 166 с.
42. Рівень інфляції. URL: https://bankchart.com.ua/spravochniki/indikatory_rynka/inflation_index
43. Річна звітність АТ «Правекс Банк» за 2020 рік. URL: <https://www.pravex.com.ua/storage/files/dodatok-1.pdf>
44. Рябініна Л.М., Няньчук Н.Ю., Ухлічева Л.І. *Банківські операції: підручник*, 2011. 520 с.
45. Савлук М.І., Мороз А.М., Лазепенко І.М. та ін. *Гроші та кредит: підручник*: Київ, КНЕУ, 2008. 744 с.
46. Сало І. В. *Фінансовий менеджмент банку*. Суми: Університетська книга, 2007. 314 с.
47. Скакун С. Монографія URL: http://dspace.ksau.kherson.ua/bitstream/handle/123456789/5976/%D0%A1%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BD%20%D0%90._%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf?sequence=1&isAllowed=y
48. Українська науково-практична конференція. URL: <https://banking.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/banking/discip/BankivskiOperacii/btp/tl7.pdf>
49. Фінанси. URL: <https://deposit.finance.ua/?mpr=bonusdeposits&mpl=mainpage&mcr=services>
50. Шелюк А.А. *Науково-методичні засади формування системи депозитного менеджменту у банку: дес. на здобуття наук. ступеня канд. економ. Наук: 08.00.08/ Шелюк А.А. – К., 2016. 235 с.*

ДОДАТКИ

Додаток А

Показники ефективності депозитного портфелю банку*

Показник	Методика розрахунку
Критерій максимізації прибутковості активів, %	$A_1 = \frac{\text{Прибутки} - \text{Витрати}}{\text{Активи}}$
Частка вкладів фіз.осіб в пасивах, %	$K_{18} = \frac{\text{Вклади фізичних осіб}}{\text{Пасиви}} \times 100$
Коефіцієнт співвідношення коштів фізичних і юридичних осіб %	$K_{\text{відн}} = \frac{V_{\text{дфо}}}{V_{\text{дьюо}}}$
Рівень надійності капіталу в пасивах банку, %	$D_2 = \frac{K}{3} \times 100$
Частка власного капіталу, сформована за рахунок прибутку, %	$D_3 = \frac{K - YF}{K}$
Ефективність використання банком залучених ресурсів, %	$P_1 = \frac{P_R}{3}$
Рівень процентної маржі, %	$P_2 = \frac{\text{Процентні доходи} - \text{Процентні витрати}}{\text{Активи}}$
Ефективність використання власного капіталу, %	$P_3 = \frac{P_R}{K} \times 100$
Коефіцієнт співвідношення кредитів і депозитів, %	$P_4 = \frac{P_R}{A}$
Коефіцієнт використання депозитів, %	$L_A = \frac{LA}{3}$
Коефіцієнт ефективності депозитної політики, %	$K_{\text{ЕДП}} = \frac{(\Pi_0 - \Pi_B) + (K_D - K_B) - D_K - P_A}{(\Pi_B - K_B - A_{\text{НР}})}$

Умовні позначення

LA – ліквідні активи; K – власний капітал; 3 – зобов'язання; YF – статутний капітал; P_R – прибуток; A – сумарні активи; Π_0, Π_B – проценти отримані, проценти виплачені; K_D, K_B – комісійні доходи, комісійні витрати; D_K – дивіденди нараховані; P_A – нараховані резерви по активних операціях; Π_B - пасиви банку; K_B – капітал банку; $A_{\text{НР}}$ - неробочі активи.

*Примітка: складено автором а основі джерела [41]

Додаток Б

Звіт про фінансовий стан станом на 31 грудня 2021 року [43]

(у тисячах гривень)			
Найменування статті	Примітки	31.12.2020	31.12.2019
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	1,005,572	787,608
Кредити та заборгованість банків	7	282,849	377,325
Кредити та заборгованість клієнтів	8	3,098,315	1,435,797
Інвестиції в цінні папери	9	2,794,875	2,661,675
Інвестиційна нерухомість	10	32,872	19,380
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		542	1,141
Основні засоби та нематеріальні активи	11	371,211	333,497
Активи з права користування	12	46,372	52,828
Інші фінансові активи	13	12,918	26,065
Інші нефінансові активи	14	19,817	28,053
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	15	-	41,264
Усього активів		7,665,343	5,764,633
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	16	300,214	214
Кошти клієнтів	17	5,427,926	3,638,304
Боргові цінні папери, емітовані банком	18	1	3,583
Відстрочені податкові зобов'язання	29	5,247	-
Резерви за зобов'язаннями	19	17,874	11,510
Інші фінансові зобов'язання	20	139,590	163,768
Інші нефінансові зобов'язання	21	54,793	52,217
Усього зобов'язань		5,945,645	3,869,596
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	22	1 048 726	1 048 726
Емісійні різниці	22	4 600 754	4 600 754
(Непокритий збиток)		(4 142 030)	(3 966 523)
Резерви та інші фонди банку		1 332	1 332
Резерви переоцінки	23	210 916	210 748
Усього власного капіталу		1 719 698	1 895 037
Усього зобов'язань та власного капіталу		7 665 343	5 764 633

Додаток В

Звіт про прибутки та збитки станом на 31 грудня 2021 року [43]

Найменування статті	Примітки	(у тисячах гривень)	
		31.12.2020	31.12.2019
1	2	3	4
Процентні доходи	25	455 466	545 785
Процентні витрати	25	(153 115)	(151 905)
Чистий процентний дохід		302 351	393 880
Чисте (збільшення)/зменшення резервів під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів, коштів в інших банках	7, 8	(9 300)	19 505
Чисті процентні доходи після створення резерву під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів, коштів в інших банках		293 051	413 385
Комісійні доходи	26	150 381	150 276
Комісійні витрати	26	(50 971)	(64 286)
Чистий прибуток від операцій із борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		-	42
Чистий прибуток/(збиток) від операцій із іноземною валютою		(21 876)	22 697
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки іноземної валюти		36 607	(7 572)
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		975	(2 680)
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(2 618)	3
Доходи, які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		23	-
Чисте (збільшення)/зменшення резервів під знецінення інших фінансових та нефінансових активів	13, 14	123	(542)
Дохід від припинення визнання фінансових активів		-	13 373
Дохід від припинення визнання фінансових зобов'язань		77	19
Чистий (збиток) від збільшення резервів за зобов'язаннями	19	(4 681)	(13 984)
Інші операційні доходи	27	37 835	47 215
Витрати на виплати працівникам		(264 264)	(265 017)
Витрати зносу та амортизація		(56 942)	(111 678)
Амортизація активів з права користування	12	(25 656)	(24 645)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(274 867)	(279 405)
Збиток до оподаткування		(182 803)	(122 799)
Вигоди від податку на прибуток	29	-	1 297
Збиток від діяльності, що триває		(182 803)	(121 502)
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД:			
СТАТТІ, ЩО НЕ БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			
Зміни результатів переоцінки основних засобів	23	19 941	8 491
Зміни результатів переоцінки за операціями з акціонерами	23	239	446
Податок на прибуток, пов'язаний із статтями іншого сукупного доходу, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток	23	(6 096)	(448)
СТАТТІ, ЩО БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК			

Закінчення дод.В

(у тисячах гривень)			
Найменування статті	Примітки	31.12.2020	31.12.2019
1	2	3	4
Зміни результатів переоцінки інвестицій у цінні папери, що визнаються за справедливою вартістю з переоцінкою через інший сукупний дохід	23	(7 469)	4 716
Податок на прибуток, пов'язаний із статтями іншого сукупного доходу, що буде рекласифікований у прибуток чи збиток	23	849	(849)
Інший сукупний дохід після оподаткування		7 464	12 356
Усього сукупного збитку за рік		(175 339)	(109 146)
Збиток, що належить власникам банку		(182 803)	(121 502)
Усього сукупного збитку, що належить власникам банку		(175 339)	(109 146)
Збиток на акцію від діяльності, що триває:			
Чистий збиток на одну просту акцію (в грн.)	30	(0,11)	(0,07)
Скоригований чистий збиток на одну просту акцію (в грн.)	30	(0,11)	(0,07)
Збиток на акцію, що належить власникам банку:			
Чистий збиток на одну просту акцію за рік (в грн.)	30	(0,11)	(0,07)
Скоригований чистий збиток на одну просту акцію за рік (в грн.)	30	(0,11)	(0,07)

Додаток Г

Розподіл коштів клієнтів [43]

(у тисячах гривень)			
Рядок	Найменування статті	31.12.2020	31.12.2019
1	2	3	4
1	Державні та громадські організації:	12 211	298 751
1.1	Поточні рахунки	12 211	9 814
1.2	Строкові кошти	-	288 937
2	Інші юридичні особи	3 120 693	1 460 241
2.1	Поточні рахунки	2 483 600	996 196
2.2	Строкові кошти	637 093	464 045
3	Фізичні особи:	2 295 022	1 879 312
3.1	Поточні рахунки	1 674 700	1 329 360
3.2	Строкові кошти	620 322	549 952
4	Усього коштів клієнтів	5 427 926	3 638 304

Нормативно- правові документи України, які використовує

АТ «Правекс Банк»*

Нормативно-правовий документ	Дата та № затвердження	Законодавче регулювання банківських операцій
Закон України «Про банки і банківську діяльність» [34]	7 грудня 2000 р. № 2121-111	Регламентує окремі види таких операцій: кредитні операції, прямі інвестиції та операції з цінними паперами розрахункові банківські операції
Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»[35]	23 лютого 2012 року № 4452-VI	Встановлюються правові, фінансові та організаційні засади функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб, повноваження Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, порядок виплати Фондом відшкодування за вкладами, а також регулюються відносини між Фондом, банками, Національним банком України, визначаються повноваження та функції Фонду щодо виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків.
Закон України «Про запобігання та протидію легалізації(відмиванню) доходів»[36]	5 січня.2020 року № 361-IX	Цей Закон спрямований на захист прав та законних інтересів громадян, суспільства і держави, забезпечення національної безпеки шляхом визначення правового механізму запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі - запобігання та протидія).
Постанова НБУ «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів.»[37]	12 листопада 2003 року № 492	Інструкція регулює: порядок відкриття та закриття банками, їх відокремленими підрозділами, які здійснюють банківську діяльність від імені банку, та філіями іноземних банків в Україні (далі - банки) поточних, вкладних (депозитних) рахунків, рахунків умовного зберігання (ескроу) клієнтів банків;порядок відкриття та закриття банками кореспондентських рахунків банкам (резидентам і нерезидентам), філіям іноземних банків; особливості здійснення операцій за окремими рахунками клієнтів, що відкриваються відповідно до законів України.

Закінчення дод.Д

Постанова НБУ «Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій»[38]	3 грудня 2003 року №516	Постанова НБУ «Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних операцій з юридичними та фізичними особами»
Постанова НБУ «Про затвердження нормативно-правових актів НБУ з бухгалтерського обліку»[39]	1 вересня 2017 року № 89	Ця Інструкція розроблена відповідно до загальноприйнятих у міжнародній практиці принципів і стандартів та встановлює порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку, визначає характеристику і коротке призначення рахунків для відображення інформації за типовими операціями. За рахунками Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України (далі - План рахунків) відображаються операції, що визначені законодавством України, у тому числі нормативно-правовими актами Національного банку України, відповідно до їх економічної суті.
Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні:[12]	Постанова Правління Національного банку України від 28.08.2001 №368	Інструкція вводить з метою забезпечення стабільної діяльності банків та своєчасного виконання ними зобов'язань перед вкладниками, а також запобігання неправильному розподілу ресурсів і втраті капіталу через ризики, що притаманні банківській діяльності.
Закон України «Про валюту і валютні операції» [40]	21 червня 2018 року № 2473-VIII	Визначає правові засади здійснення валютних операцій, валютного регулювання та валютного нагляду, права та обов'язки суб'єктів валютних операцій і уповноважених установ та встановлює відповідальність за порушення ними валютного законодавства.

*Примітка: складено автором на основі джерела [34-40]

Додаток Е

Рівні вагомості факторів формування депозитних ресурсів банку в системі управління залученими ресурсами*

Фактор	Кваліфікація персоналу банку	Фінансова стійкість банку	Імідж банку на ринку депозитних послуг	Збутова політика депозитних послуг банку	Організаційна структура банку	Депозитна політика банку	Система гарантування вкладів клієнтів банку	Вектор	Ранг
Кваліфікація персоналу банку	1	1/7	2	1/4	1/5	1/5	1/7	0,03	7
Фінансова стійкість банку	7	1	3	7	8	6	5	0,46	1
Імідж банку на ринку депозитних послуг	1/2	1/3	1	1/2	5	3	4	0,13	3
Збутова політика депозитних послуг банку	4	1/7	2	1	1/2	1/3	1/5	0,065	6
Організаційна структура банку	5	1/8	1/5	2	1	1/4	1/2	0,067	5
Депозитна політика банку	5	1/6	1/3	3	4	1	3	0,14	2
Система гарантування вкладів клієнтів банку	7	1/5	1/4	5	2	1/3	1	0,10	4
								$\lambda_{\max} = 8,27$	
								Індекс узгодженості (ІУ) = 0,21	
								Відношення узгодженості (ВУ) = 0,15	

*Примітка: розраховано автором на основі джерела [7, с. 313]